ԺԲ. ՏԱՐԻ 3433 (Ն. Տ.) 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 — 24 ՅՈՒԼԻՍ 1895 — 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1313 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂԴԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه آره‌وك غزه‌تسى اداره‌سى

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ արտաքին Տարեկան դրամագլուխ առած		150
» » Վեցամսեայ » »		75
» » Եռամսեայ » »		40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Քրանկ		56
» » Վեցամսեայ »		28
Ընդ. թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Դասատուից ըստ ասողի ծախքի միջոցով	Դրուշ	50

Խմբագրութեան դիմում եղած ճառերն դիմեն այլ գրութիւն եւ հրատարակութիւն.

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱԶՆԻՒ ՁԱՆՔԵՐ

Ղալաթիոյ ժողովարարները ոգեւորութեան մէջ էին ուրբաթ օրը, կրթական գործունէութեան մը հաճելի տեսարանը պարզելով։ Ուսումնական խորհուրդէն կարգուած երկու յանձնաժողովներ, որոնք պաշտօն ունէին ուսուցչութիւնը ընտրելիները և մայրաքաղաքիս տարրական ու բարձրագոյն նախակրթարաններու շրջանաւարտները քննել, գումարուած էին միեւնոյն ժամանակ, առաջինը միջնայարկի ժողովատեղին եւ երկրորդը հեղբոնական վարժարանի ամփիթատրոնի սրահը։ Այս գումարումներ տեւեցին գրեթէ ամբողջ օրն, այնքան մանրակրկիտ աշխատութիւն մը կատարուելիք գործը։ Հետաքրքիր եղանք գիտնալու թէ երկու սեռէ քանի՞ շրջանաւարտ ներկայացած էր և ո՞ր թաղերէն, նախապէս արձագանգ տուած ըլլալով նամակի մը—առանց անոր համարձակ գտնուելու—որ տարակոյս կը յայտներ թէ ծնողքներն ու հոգաբարձութիւնները չատ յօժարափոյթ չի պիտի գտնուին այս հրաւէրին պատասխանելու համար։ Եւ ուրախութեամբ տեսանք թէ այս տարի նախորդ տարիէն աւելի թուով շրջանաւարտներ ներկայացած էին, առայժմ դասաւանդչէջէ, որոնց 32ը մանչ ու 13ը աղջիկ։ Ասոնք կը վերաբերին Սամաթիոյ, Մաքրիգիւղի, Իսկիւտար Ս. Խաչի, Պէշիկթաշի և Ղալաթիոյ Թաղային վարժարաններուն։

Հաւանական է որ յաջորդ գումարումներուն ներկայանան նաև ուրիշ դպրոցներու շրջանաւարտներ ալ, քանի որ քննութիւնը պիտի տեւեն մինչեւ օգոստոս 21։ Այդ թուականին, Ցանձնաժողովը իր տեղեկագիրը պիտի պատրաստէ, նշանակելով ընդունուածները ու մերժուածներուն,— եթէ երբեք գտնուին—, կարողներուն ու տկարներուն անունները, որպէս զի անոր համեմատ կատարուի վկայականներու բաշխումը։ Հիմակուց կարելի չէ գաղափար կազմել քննիչ մարմնոյն եղրակացութեան վրայ, բայց կարելի է համակրանքով ողջունել այն պատանիներն ու դեռատի օրիորդները, որոնք՝ յարատեւ աշխատութեան մը շնորհիւ իրենց ուսման շրջանը բոլորած՝ վատահաբար կուգան կը ներկայանան և կենթարկեն իրենց մատաղ անձը փորձի մը ուսկից յաջող ելլելը մեծագոյն հաճոյքն է դպրոցականին համար։ Ամենքս ալ կը յիշենք այն սրտատրոփ ու անձկագին ժամերը զորս անցուցած ենք ամավերջի քննութեան մը պահուն, երբ ուսուցիչ ու հրաւիրեալ կը բոլորին սեղանին շուրջը ու հարցումները կը սկսին։ Հին հայկարանները կամ տարէց քննիչները սովորութիւն ունէին քիչ մը հաղ խառնելու իրենց հարցումներուն, միջոցներնակութիւնը փարատելու համար։ և ոման որ կատարեալ ըմբռնումով պիտի պատասխանէր, օրինակի համար, «Ի՞նչ է քերականութիւնը» հարցումին, շրջուած կը մնայ երբ լուրջ ձայն մը կ'ըսէր իրեն «դատ մասանց բանի զի՞նչ է քերականութիւն»։ Ուրիշ մը, հին օրերու արամատութիւն մը կուզէր գործածել, զուարթ շեչտով մը հարցուցեալով ամենէն աւելի ուշիմներն մեկուն։ «Ի մանուսն ի՞նչ է»։ «ոգան, այս անգամ բոլորովին կը կորսնցուն էր ինքզինքը։ և եթէ քննիչը ծանօթ էր իրեն, շիկնելով կը պատասխանէր «Ձեր անունը, ... էֆէնտի է»։ Այսպէս թէ այնպէս, քննութիւնները կ'աւարտէին, ու ոգան տուն կը դառնար՝ իր արձակուրդին համար ուրախ և իր տեսած քննիչներէն զուարթ յիշատակ մը տանելով։ Սերունդներու հետ, բարեփոխուած են բարքերն ալ, հիմա, չատ աւելի լուրջ ու չատ աւելի մեթոտիկ դրութեան մը տակ կը կատարուին քննութիւնները, եւ ուրբաթ օրը ներկայացող քառասուներեսնիդ շրջանաւարտները ծիծաղելու առիթ չունեցան, գուցէ սովորականէն աւելի քրտինք թափեցին։ այս նոր բովէն անցնելէ ետք, իրենց յաջողութիւնը աւելի արժանիք մը պիտի ստանայ, թող վստահ ըլլան։ Դատաբարակներուն համար ալ ճշմարիտ գոհունակութիւն մը չէ՞ իրենց կրթած ու մարդած աշակերտները անձամբ ներկայիս գնահատում, ինչպէս պարտիզպան մը պիտի բերէր պարզէր իր մշակած ծառներուն ու պտուղներուն լաւագոյնները, անոնց գեղանցութիւնը որոշել տալու համար։ Ազգիս ջանքեր ամենքն ալ, դաստիարակներուն, շրջանաւարտներուն ու քննիչներուն կողմէ, որոնք կը նուիրուին կրթական գործին։ Ոչ նուազ գոհունակութիւն կը պատճառեն ուսուցչութեան ընտրելիները։ անոնց թիւը բնականաբար շրջանաւարտներու թիւին չի կրնար հաւասարիլ։ ուրբաթ օրը ներկայացան տասնչորս ընտրելիներ միայն։ և դիտելի է որ իգական սեռը արականէն մեծամասն էր այս անգամ։ վեց ուսուցիչ և ուսոյցուհի։ այս վերջիններուն մէջ կը գտնուէին Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան վարժարանին շրջանաւարտուհիները։ Տեսանք այդ խումբը, աղջիկները՝ աշխոյժ ու զուարթադէմ, որոնք անհամբեր կը ներկայանէին իրենց վիճակագոյներն ու պահանջուած ծանօթագրերն։ այրերը, երիտասարդ ուսուցիչներ, ծանրախոհ երեւոյթով մը կը սպասէին իրենց կարգին, և ամենուն վրայ ալ կը նշմարուէր եռանդ մը՝ ժամ առաջ ստանալու իրենց վկայականը։ որ պիտի արտօնէր զիրենք թեւակոխել կրթական ասպարէզին մէջ։ Այն տխուր բաժինը, որ սովորաբար կը վերապահուի ուսուցչութեան, այն անակնկալները ուրոյ կը բաղխին մեր մատաղ սերունդի կրթիչները՝ կուսակցական խնդիրներէ, հոգաբարձուի մը կամ թաղականի մը քահանայքէն վնասուելու, երկար ատեն անգործ մնալու, և երբեմն մինչեւ իսկ չքաւոր, բնաւ չէին ազդած այս ընտրելիներուն վրայ որոնք՝ ինքնավստահ և յուսալից առաջ կ'անցնէին։ Եւ իրաւունք ունին լաւատես ըլլալու։ դաստիարակին, ուսուցչին վիճակը հիմայ բարեփոխուած է։ ոմանք ասելիք ունի, գիտէ թէ պիտի ճանչցուի իր պաշտօնին կարեւորութիւնը։ «վարժապետ» բառը չատոնց վերցուած է մեր սէջէն, և այդ բառին հետ տակաւ տակաւ կ'անհետանայ անոր տրուած իմաստը։ ուսուցիչը գրող ու գրագող է։ կրնայ նիւթական դրժուարութիւններու հանդիպիլ։ բայց իր բարոյական նշանակութիւնը չի կրնար իյդուս։ Այն արհամարհոտ նայուածքը որ երբեմն կ'ուղղուէր մաշած հագուստով դասատուի մը, արգահատանքի ու համակրանքի փոխուած է։ եւ նոր սերունդը կատարեալ գիտակցութեամբ բարեկամական ձեռք մը կը կարկառէ այնպիսիներուն։ Կրթական գործին նկատմամբ մտածման ու զգացման այս բարեշրջումը լիովին ընդունած ըլլալ կ'երեւին այն ընտրելիներն որոնք ներկայացան ու պիտի ներկայանան քննիչ յանձնաժողովին։

Տ.

ՈՐ ԿՈՒԶԷ

ԾՈՒԽԵՐՈՒ ՀԱՒԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նախորդ յօդուածներով երեւան հանեցի այն անարդարութիւնը, որ ծագում առած է Ծիսական կոնդակի բարձուէն ի վեր, որով հաղորդէպ չեն արգահատելի կացութիւն, վէճ, հակակրութիւն, գայթակղութիւն քահանայից դասուն մէջ։ հաստատեցի թէ ինչպէս որ քահանայութեան կոչման մէջ հաւասարութիւն կայ նոյնպէս հաւասարութիւն պէտք է լինի ծուխերու բաշխման մէջ, այսինքն, եթէ Տ. Կիրակոսը ունի 200 տուն (80 հարուստ, 80 էնտեֆ, 40 աղքատ) նոյնպէս Տ. Մարկոսը պիտի ունենայ 200 տուն նոյն եղանակաւ, և այս հաւասարութիւն համաձայն է Ս. Գրոց, աւանդութեան և օրինաց եկեղեցւոյ։

Կ'ընդունիմ թէ լրագրական այս յօդուածներ իրական արդիւնք մը չեն կրնար առաջ բերել; բայց գոնէ մտքերը կը պատրաստեն և հասարակաց ուշադրութիւնը կը գրաւեն անոր վրայ, ուստի միեւնոյն ժամանակ գործնական միջոցի մը ձեռնարկած եմ, խնդիրը կրօն. ժողովոյ առեանը հանելու, որպէս զի ազատին բազում քահանայք դժբաղդութեան անդունդէ մը, ուր սկսած են գլորիլ։

Այս մտօք պատրաստած եմ հետեւեալ խնդրագիրը, Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարքէօր մատուցանելի, յորում ըսուած է ի միջի այլոց.

«Կը խնդրենք խոնարհաբար որ բարեհաճիք պաշտպան կանոնիլ բարձրելու քահանայից նիւթական վիճակը, որ օր ըստ օրէ անկման կը միտի։ Քահանայք չեն մտածեր իսկ զրամական օժանդակութեան մը սպասել Ազգ. Պատրիարքարանէն, այլ միմիայն իրենց կորուսած իրաւանց վերադարձումը կը խնդրեն, այն է ծիսական կոնդակի դրութեան վերահաստատումն, որ կը կայանայ ծախերու հաւասարութեան հիման վրայ, որ կը գործադրուի ցարդ ի գաւառս ընդհանրապէս և որ ի Պոլիս միայն խախտուած է։

«Կարծենք անիրաւ չենք նկատուիր յայտնի, դարեր նուիրագործած են զայն համաձայն Ս. Գրոց, և օրէնք մը եղած է բոլոր հայ եկեղեցւոյ, թէեւ խորտակեն։

«Միշտի որ Պոլիս չէ պահած այս դրութիւն քահանայից նկատմամբ, բայց անոր հետեւերը ի սպառ չեն ջնջուած, կներեսին դեռ Առաջնորդական կոնդակներուն եւ 1872 ին Ազգ. Վարչութեան Պատգ. Կրօն. Ժողովին հաստատեալ ընծայացուցակ հրահանգին մէջ, որուն կը հետեւին չատ թաղեր, առանց գործադրութեան, պարզ ձեւակերպութիւն մը կատարելու համար, և այսպէս Ղազարեան իր առաջին քառասնորդականին մէջ առ Աստուած աղօթած ատեն քահանայից դասը և պատարտեն անոր։

«Այդ պատրանքը կը կայանայ յայնմ. զի վաճառական քահանային ծուխերը չեն տրուիր նորընծային, այլ կը բաղուին դէպքերու, պարագայներու, զօրաւորագունին. ո՛վ որ աւելի չատ ծուխ ունի և բարեկամ, ո՛վ որ հարիւ մ'ունի Թաղ. Խորհրդոյ հետ, ո՛վ որ այլեւայլ հնարքներ, միջոցներ ունի, հոյակապ տուն ունի և մեծատարածամ, նա է որ կը տիրանայ անոնց, և անդին իր քառասնորդական խլակին մէջ՝ անգիտակից բոլորովին իրողութենէն՝ կը զրկուի նորընծան։

«Քահանայք չեն երեւակներ թէ պէտք է որ ունենան պիրճապայծառ գիրք մը, այլ պէտք է որ ունենան իրաւունք մը գոնէ իրենց ապրուստը ապահովելու, պէտք է որ իրաւունք ունենան հաւասարութիւն տեսնելու իրենց մէջ։

«Վիայայս ենք, Սրբազան Հայր, որ Ձեր բարձր հովանաւորութեամբ մեր խնդրանաց և դիտ չատ քահանայից փափաքանաց լրումն շնորհելով պիտի վերահաստատէք մոռացութեան թաղուած ծիսական կոնդակի դրութիւնը և պիտի փրկէք այնու յաջորդ սերնդոց քահանայութիւնն թշուառութենէն։

Սպասելով-Ընդ.

Ուստի ո՛վ որ կուզէ ծուխերու հաւասարութիւն, ո՛վ որ կուզէ, թէեւ հարուստ ծխատէր քահանայ, իր եղբարց արգահատելի վիճակին բարւոքումը, կը խնդրեմ որ բարեհաճի գալ յիւսկիւտար, Սէլամիէ, գտնել Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Տէր Հմայեակ քահանայ Էքսէրճեանը, և տորդրել յիշեալ խնդրագիրը որ պիտի մատուցուի առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ նախագահ կրօն. Պատ. Ժողովոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան։

ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՊԻՍ

ԽՈՍՏՄՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Քանի մը օրերէ ի վեր Հ...գիւղի փողոցներուն մէջ աղջիկ մը կը պլգասայ միայնակ, լքուած, արդահատանք հրաւիրող կերպարանքով մը, սեւ գունատ զգեստներ հագած։ Առաջին տկնարկով կը հասկնաս որ բաստը, կեանքի երանաբեր վայելքը երբէք հրձուեցուցած չէ զիրքը։ Իր տժգոյն դէմքին վրայ, թուխ մեծ աչքերուն մէջ թշուառութիւնը տարածած է իր տխուր քօղը։ ու սեւ շրջագիստը որ կը պարուրէ իր ազազուն մարմինը, կարծես խորհրդանշանն է իր դժբախտ ճակատագրին։ Իր քալուածքը ջլատուորի սրատաճիկ չարժումը ունի երեսդ նայած ատենը, նայուածքին մէջ խօլ տենդ մը կը նշմարես։ Անսովոր բան մը պատահած ըլլալու էր այդ թշուառուհիին, սրտի ու հոգիի դպչող բան մը, որ զինքն այդպէս փոզոցները ձգած էր, թափառաշրջիկ, յուսահատ, օդնութեան պղտատանք մը իր աչքերուն մէջ։

Պատմենք թէ ի՛նչ փորձանք մը եկած էր այդ աղջկան գլխուն։ Ասիկա այդ գիւղին եկեղեցիին մօտ տան մ'մէկ սենեկին էջ կը բնակէր։ իր ապրուստն էր իր ձեռքի աշխատութեամբը չահած անոնցան դրամը, որ հագիւ կը բաւէր իր պէտքերուն։ Եկեղեցին երիտասարդ ժամկոչ մը կար, հագիւ քսան տարեկան, անփորձ և առոյգ, իր գաւառէն դեռ նոր եկած։ Կներեայ թէ աղջկան սեւ աչքերը չատ նպատաւոր ու արտրժելի ազդեցութիւն ունեցեր են ժամկոչին վրայ, որ սկսեր է չատ անցնիլ դռնէնալ աղջկան պատուհանին տակէն. փրերդութիւնը սկսած էր, ու կը հասկցուի թէ ի՞նչ էլքի մը պիտի յանգէր։

Օրիորդը, որ մարդ մարդասանք չուներ, երջանկութեան նշոյլ մը կ'ընդունմարէ այդ երիտասարդ գաւառացիին կենակցութեանը մէջ. ազատրիկ երազներ կը տեսնայ, ապագայ կեանքի չքեղ ծրագիրներ կը չինէ. ու իր բոլոր կնոջական հրապոյրը կը թափէ՝ անակ մը գրաւելու համար ժամկոչը որ ալ չիարենայ բաժնուիլ իրմէ։ Իրաւ, պատգամ գաւառացին, այդ անդիմադրելի փորձութեան հանդէպ նկուն, կը խոստանայ աղջիկը կարգուիլ իր հետ։ Բայց որոշհետեւ քիչ մը անտեղի էր իրենց յարաբերութիւնը նոյն գիւղին մէջ, մանաւանդ եկեղեցիին մօտ, հետաքրքիրներու աչքին տակ, կը համոզէ խեղճ աղջիկը որ հեռանայ անկից ու երթայ բնակի ուրիշ թաղ մը։ Օրիորդը կը նեղանդի յուսալից, ու գոյքերը ժողվելով կը մեկնի գիւղէն։

Ժամկոչը, իր խօսքին հաւատարիմ, կը յարատեւէ իր այցելութիւնները իր ապագայ կենակցին նոր բնակարանը։ Բայց աղջիկը, որուն խեղճն էր ամուսնութիւնը, ու բնաւ համ. չէր առներ այդ անարգ անապատ կենակցութիւնէն, միշտ կը խնդրէր որ չատով ամուսնանան։ Գաւառացին, որ, ըստ կարգադրեալ, բնաւ միտքէն չէր անցուներ վերջնապէս հոս հաստատել իր բնակութիւնը, ու իր գաւառին գեղեցիկ արեւն ու քաղաքակրթութիւնը կ'երազէր։ կը ձգձգէ իր խոստումն կատարելը, միշտ յուսադրելով ոսկեայ խեղճ աղջիկը թէ օր մը չէ օր մը պիտի կարգուէր իր հետ։

Բայց աղջկան կորսէ թախանձանքներն այն ասոնցան կը ստանան որ ժամկոչը ձանձրացած՝ կը փութայ մատանի մը ալ ամուսնանալու խոստումով։

Որոշուած օրը կուգայ կը հասնի վերջապէս։ հէք աղջիկը երջանկութեան գագաթնակէտն է. ա՛լ պիտի ազատի առանձին, գեանաքարչ կեանքէ. ինքն ալ ընկերային դիրք մը պիտի ունենայ, կենակից մը որ թաղ չպիտի տայ զինք թշուառութեան մատնուելու։ Ու կը սպասէ իր խօսեցեալին, անհամբերութեամբ կը սպասէ. ժամկոչը չկրար սոսկալ, և այն ատենուան կուշանայ որ, մանկամարդ աղջիկը, մատանէ, կասկածոտ, կ'ելլայ եւ սեւէն կ'երթայ եկեղեցին. ժամկոչը հոն ալ չէր. կը սկսի փնտռել. ի զուր. կրոսսամ էր իր նշանածը. կը հարցունէ կը փնտռէ և, ի՞նչ խնամ. ժամկոչը այդ օրն իսկ շտեսնուած էր՝ իր բնիկ գաւառը դառնալու համար։

Հէ՛ք թշուառ աղջիկը կը խելացնորի այս ահարկու և անակնկալ լուրէն. ապին անդին կը վազէ՝ իր անկարարելի ցաւին դարման մը գտնելու համար. Պատրիարքարան կը գիմէ բողոքելու այդ ապերախտ և խոստմնադրուժ երիտասարդին դէմ։ Վիշտը կը քաջալերէ զինքը. կելլայ այն շրջանաւն իսկ կերթայ որով պիտի մեկներ իր նշանածը. վեր վար կը փնտռէ, չիկայ. ետ կը դառնայ նորէն, նորէն կը բողոքէ՝ հանդպած մարդուն. ու լսող մը չըլլար գինքը։

Այն տեղն դիւցազնական որոշում մը կատայ յուսահատ աղջիկը, ունեցածը չունեցածը կը ծախէ կը ծախծխէ, ու ձեռք բերած դրամովն հիմակ պատրաստուեր է ժամկոչին ետեւէն երթալ, անոր գաւառը, գտնել զայն ու պարտաւորել որ իր խոստումը կատարէ։

* * *

Բնաւ հաւանական չէ որ հետապնդող աղջիկն իր փափագին հասնի. ժամկոչը որ մինչեւ իսկ աչքը կ'ուռնէ իր բանը գործը ձգել հոս ու հեռանալ, ապատելու համար անոր ձեռքէն, երես պիտի դարձուցէ անշուշտ այդ յամառ աղջիկէն, որուն վիճակն ա՛լ աւելի թշուառ պիտի ըլլայ, անծանօթ տեղ մը, ուր ո՛չ ճանչնոր ունի ոչ տէր տիրական։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ հիմակ այդ յուսահատ աղջկան վիճակը՝ եթէ ժամկոչը իրաւ վռնտէ զայն, ասանկներուն նկատմամբ ընդհանրապէս անսիրտ ընթացք մը կը բռնեն մարդիկ. իր արարքը յանցանք մը կը նկատուի. ինչո՞ւ հրապուրեր էր միամիտ գաւառացին. չէ՞ր գիտեր թէ անիկա իր տունը տեղը գաւառներուն մէջ ունի, թէ չէր կրնար իր բնակութիւնն հոս հաստատել. ու նաեւ չէր ալ կրնար զինքն իր բնակաւայրը տանիլ, այնտեղի կիանքն ու բարքը բոլորովին տարբեր ըլլալով Պոլսոյ կենցաղէն։

Ո՞վ գիտէ, թշուառը թերեւս ամեն բանի պիտի համակերպէր. ամեն աչխատանք, ամեն տաժանանք յանձն պիտի առնէր՝ միայն թէ ամուսնական կեանքի հեշտանքը վայելէր։

Վասն ու անտարբերութիւնով տոգորուած այդ գաւառացին բնաւ պատճառ մը չունէր չարաչար խաբելու զրկելու այդ անտէրունչ աղջիկը, որ չարիք մը, գէշութիւն մը չէր հասուցած իրեն. միեւնոյն, իր սեռին յատուկ զրաւիչ մը, ամեն ջանք ըրեր էր զինքն հրապուրելու։ Բանի որ գործին էն տարբած վայրկենին մէկէնմէկ փախչելու պարարտութիւնն ունեցաւ, ինչո՞ւ վեռ բոլորովին չը յանչնակուած ատենը պարարտամբ չը մտածեց այն նկատումներուն վրայ որոնք պիտի արգիլէին զինք կեանքը կապելու այդ աղջկան հետ։ Առաջ յուսախաբութիւնն աւելի թեթեւ պիտի ըլլար, և հարուածը նուազ ծանր։ Հիմակ ժամկոչն իր պարը դարմանելու համար պարտաւոր է չատ մը զոհողութիւններ ընել անվեհեր աղջկան, որ միմիայն իր անմեղն ոգին ու քաջութիւնը վրայ վստահ՝ պիտի ձեռնարկէ իրեն հետ։ Ամենայն ոյժ ու ամենայն ճարտարութեան մը։ Ի՞նչ ընթացքը քիչ մը չի՞ յիշեցուներ այն տարօրինակ մանկամարդ ասիրկուհիներն որոնք ծովերու, ցամաք կը կարեն կ'անցնին անուր յանդգնութեամբ, սիրահար մը հետապնդելով կամ արկածախնդրական կեանք մը վարելու համար։

Երանի թէ երիտասարդ գաւառացին զղջացած ըլլար իր ըրած վատութիւնը վրայ և սիրով ընդունէր իր հատատամխ նշանածը, որուն կենակցութիւնն անշուշտ բարիք միայն կրնայ բերել իրեն։ Ե.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (37)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՆՆ ԵՐԱՐՈՐԴ

—Եթէ չիգայ, ուրիշ ճամբայ կը բռնենք։ Այն սատանայ տոքթորն է որ ամեն բան կը վարէ... Ինք միայն կը հաղորդակցի տիկին մարքիզուհիին հետ, և կարող է ծածկել անկից մօրն հիւանդութիւնը, բայց չպիտի կրնայ ծածկել անոր մահը, ու այն ատեն պիտի տեսնենք...

Հակառակ Պ. Լանթէնի յոյսերուն, Բօլին չերեւցաւ իր մօրն յուղարկաւորութեանը։

Տոքթոր Պեռլօ սգակիրն էր, և թաղման յաջորդ օրը միայն գրեց Բօլինի իմացնելու համար ցաւագին դէպքը։ Մանկամարդ աղջկան կը պատմէր պատոնուհիին վերջին վայրկեաններն, որ զինք համբուրելով մեռած էր. կ'ըսէր թէ պատոնուհին պատուիրած էր իրեն իր վիճակը ծածկել Բօլինէն, վախնալով որ Բօլին կը թողու իր ապաստանարանն և անխոհեմութիւն կ'ընէ դրեակ դառնալու, ուր կը լրտեսեն ու կը հսկեն իր վրայ... Մարքն ապատելու համար էր որ պատոնուհին այս գոհողութիւնը յանձն առած էր և աղջկանն ալ յանձն առնել տուած էր։ Եւ նամակը վերջացնելով կ'ըսէր. «Մի՛ երերաք, դուրս մի՛ ելլաք։ Ամեն ատենէ աւելի զգուշութիւն ձեռք առէք։ Մեր թշնամիները կը հսկեն»։

Բօլին խորին ցաւ մը զգաց. կը պաշտէր իր մայրն, բայց ինչպէս պիտի տեսնենք, չկշտամբեց տոքթորը իր չափազանց զգուշաւորութեանն համար։ Մարքին համար էր։

Պ. Լանթէն, իր գուշակութիւններուն մէջ անգամ մը եւս խաբուած, կատղեցաւ այս լուրէն...

—Մէկ, հետս կը խաղան, կը ծիծաղին վրս, գոչեց... Մեծ միջոցները պիտի գործածեմ...

Գրեց Փարիզ, լուրերու գործակալութեան անօրէնի մը զոր կը ճանչնար, որ փափուկ և գժուարին գործի մը համար իրեն զրկէ երկու խելացի ու կորովի մարդեր...։ Ապէրտ չահ կար...

Երկու օր ետքը իր տունը կուգային երկու մարդեր զոյգ արդէն ներկայացուցինք մեր ընթերցողներուն։ Բոնսթանթէն Պուռիկեան, անուանեալն Պէք-տը-Բանառ, և Մաքսիմ Բերին. կոչեցեալն Մեծփոր։

Հակնալով թէ ինչ կը պահանջուէր իրենցմէ, երկու մարդերն իկոյն ոկսան իրենց մթին մեքենայութիւններն, որք, ինչպէս տեսանք, պիտի յաջողէին, և վերջապէս տարբախտ Բօլինի և իր գաւակին հետքը ցուցնէին զանոնք փնտռող թշնամիներուն։

Դ.

Բոնսթանթէն Պուռիկեան և Մաքսիմ Բերին, ստանալէ յետոյ Պ. Լանթէնէն բոլոր այն տեղեկութիւնները որոնք կրնային օգտակար ըլլալ իրենց, ինչպէս ըսինք, անմիջապէս խուզարկութեան սկսած էին, առաջինը նրբամիտ, խորամանկ, գործունեայ, երկրորդը դիմացկուն և հուժկու։ Գիտէին թէ տոքթոր Պեռլօ երկրին միակ անձն էր որ հաղորդակցութիւն ունէր Իրվան մարքիզուհիին ու իր զաւկին հետ, զոր պաշտօն ունէին փնտռելու, և այս կորմէն անմիջապէս առաջ տարին իրենց հետազօտութիւնները։

Կը մտածէին թէ գիւղի այդ խեղճ փոքր տոքթորը պատճառ մը կրնային ընել, որ թերեւս զգոյշ չէր գտնուեր և զոր չատ չանցած իրենց ծուղակներուն մէջ պիտի ձգէին... Առաւելութիւն մը ունէին անոր վրայ։ Կը ճանչնային զայն։ Ինք անոնց վրայ իսկ չէր մտածեր։

Առաջուց ամեն կասկած վանելու և չը դիտուելու համար, Պէլիէօյ ատենն հասան, ուր կը բնակէր տոքթոր Պեռլօ և որ Մերիանի զղեակէն քանի մը քիլոմէթր անդին կը գտնուէր, չորսն փերիզակներու ծպտանքով, կռնակնուն վրայ թաշկինակի և վզպանի բեռով մը։

Աւանին ըստ ոգոյն պանդոկն իջեւանեցան, հասկցան երկրին ազրիւրները, սիրալիր, զիրահաղորդ երեւցան, քանի մը յաճախորդներու հետ ծանօթացան, և որովհետեւ առատաձեռն էին, ծախքի չխնայող, անմիջապէս լաւ աչքով նայուեցան պանդոկապետին ու պանդոկն այցելող բնակիչներէն, որ Ոսկի ապէ՛ֆ կը կոչուէր փառատիրաբար։

Որովհետեւ նորեկները ծանուցած էին թէ ժամանակ մը պիտի մնան երկրին մէջ, հոգածութեամբ վարուեցան իրենց հետ։ Բոնսթանթէն անուանեալն Պէք-տը-Բանառ, չատ զուարթ, ընկերասիրութիւն մը ունէր, նորելուկ յանկերգները տարօրինակ կերպով կերգէր։ և իր ընկերն ուրիշ տաղանդներ ունէր որոնք ոչ նուազ դրօսեցուցիչ էին անոնկ մարդոց համար որք մեծ բան մը չէին տեսած։

Հերթիւրեան ճշմարիտ փորձեր կ'ընէր ահարկու ծանրութիւններ կը վերցուներ մէկ բազուկով, և ասկից զատ առաջնակարգ հասարակաց մրն էր, աթոռ մը դարձուելով իր քիթին վրայ, պնակ մը գաւազանի մը ծայրը։ Վերջապէս երկու ընկերներն յոյժ հետաքրքրաշարժ էին և չատ կիչերներ զուարճացուցին Ոսկի ապէ՛ֆ-ի անգործ մարդերը։

Երեք օր ետքը բոլոր աւանը կը ճանչնար զանոնք։ Մնաց որ անոնք իրենց գործովն զբաղած չէին։ Մէկ անգամ իսկ սատանայ չէին տոքթոր Պեռլօի տունը, բայց ասոր համար չէին մոռցած դիրենք Պէլիէօյ բերդ պատճառը։

Գիտեր մը, ներկայացում մը տալ յետոյ որ խնդալէն ճաթեցուցած էր Ոսկի ապէ՛ֆ-ի յաճախորդները. Պէք-տը-Բանառ, որ միշտ մահաբերձի երեւոյթ ունէր, այնքան տժգոյն էր, բաւ որ քիչ մը անհանգիստ է։ Անմիջապէս մեծ յուզում պանդոկին մէջ... Թէյ, մասնուր, գարի պատրաստեցին, բոլոր այն բուսաջրերը որոնք կրնային պատրաստուիլ... Պէք-տը-Բանառ, պառկած, մերթեց ամեն բան։ Հարցուցին թէ ի՞նչ ունի... պատասխանեց թէ չի գիտեր։ Ո՞ր կողմը կը ցաւէր։ Ամեն դին... հոս հոն... Փորն ու ստամոքսը կը ցաւցուներ... Անմարսողութիւն մը կարծուեցաւ, բայց Մեծփորը դիտել տուաւ թէ իր ընկերը բան մը չէր կերած, և արդարեւ ամեն մարդ յիշեց թէ խեղճ փերիզակը բնաւ զգած չէր կերակուրներուն։ Այն ատեն մտահոգութիւն տիրեց։

Պէք-տը-Բանառ փռուած էր տեսակ մը թիկնաթոռի վրայ, վատառնին մօտ։ Այնքան կորաքամակ, այնքան տժգոյն էր որ կարծուեցաւ թէ հոգին պիտի տար։ Հետաքրքիր գլուխներու չարք մը կ'երեւար անոր չուրջը, որոնցին կարմրագակ լոյսին մէջ։ Մէկն բաւ թէ պառկեցնեն զայն... փերիզակը գլուխն երերցուց բսելու համար թէ չէր ուզեր։ յետոյ բաւի մը անկապ խօսքեր արտասանեց։ Խոզալու սոսկալի փափագ մը կը նեղէր զինք տեսնելով իր չուրջը խաչոր խաչոր բացուած աչքեր, այլայլած դէմքեր։

Նոյն իսկ պահ մը, չկրցաւ զսպել ինքզինքը, երբ լսեց որ պանդոկապետն կինը գրեթէ մը վրայ կը խօսէր։ Ցանկարժ քրքիջ մը արձակեց՝ ապուշ կրթելով չուրջը գրաւնուզողները, բայց Մեծ փորը փրկեց զինքը, յայտարարելով որ կարեւորութիւն տալու չէր թէ ջղային էր։ Մնաց որ անհանգստութեան նշաններ ալ ցոյց կուտար... Հարցուց թէ գիւղին մէջ բժիշկ չիկա՞ր։

—Բայց այո, պարոն, և ազէկ բժիշկ մը։ ազնիւ մարդ մը, տոքթոր Պեռլօն։

—Կանչել տալու է, յայտարարեց Մեծփորը։

Տղու ձայն մը գոչեց.

—Ես կ'երթամ, պարոն։

Եւ չատպող ոտնաձայն մը լսուեցաւ վերոգոյն մէջ։

Պէք-տը-Բանառ հանդարտ կ'երեւէր... կրցած էր հանդարտութիւնը վերստանալ, զսպել իր անհարիկ զուարթութիւնը, և արդահատանք չարձելու համար աչքերն անոնկ կը դարձուներ, խոշոր չուրթերն անոնկ կ'երկնցուներ որ ամեն մարդ խընդալէ պիտի ճաթէր եթէ բոլոր այդ ագնիւ անձերը յուզուած չըլլային... եւ ամենէն այլանդակ դիպուածներն, ամենէն արտակարգ դարմանները երեւան կուգային... Արմատներ խմելու էր, արեւը ծագելուն մեծ գաւաթով ազրիւրի ջուր խմելու էր անօթի փորանց, երեսը արեւմուտքին դարձուցած։ Ասանկն մէջ կային որ ասոր պէս հիւանդութիւնէ մը ազատած էին, ընդհանուր ակարութիւն մը որուն ինչ ըլլալը չէին հասկնար, հում խոտնջներ ուտելով... Ուրիշներ կ'ըսէին թէ կարգ մը բժժանքներ կային որք կը բուժէին այս հիւանդութիւնը...

Վերջապէս երեւցաւ տոքթոր Պեռլօ։

Առանց յայտնի ընելու, աչքերը կիսափակ ըլլալով հանդերձ, Բոնսթանթէն Պուռիկեան ուշադրութեամբ բնեց զայն։

Հառաչակարգն էր, թշնամին...

Շատ ահարկու չերեւցաւ իրեն և մտածեց որ կրնար անոր հետ խաղալ ինչպէս կատուն մուկի մը հետ...

Բժիշկն, առանց մտքէն անցընելու այն հետաքրքրութիւնը զոր կազդէր երկու սրիկաներուն, բժիշկը բռնեց Պէք-տը-Բանառի դաստակը...

(Շարունակ.)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 24,5 ՕԳՈՍՏ. 1895

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԲԱՑՄԱՆ ՋԱՌ Պ. ՔԼԷՄԷՆՏ ՄԱՐՔԱՄԻ
(խմբագր. Թայմսի, 29 Յուլիսի.)

«Աշխարհագրական Համաժողովը լրջօրէն գործի սկսաւ Շաբաթ աւուր նստին մէջ, Անգլիոյ Աշխարհագրական Ընկերութեան Ներկայացուցիչ Պ. Քլէմէնց Մարքամ ընտիր ճառ մը տատանեց բացման, և յետոյ քանի մը նշանաւոր անձնաւորութիւններ, որք անուն ունին այս գիտութեան մէջ, աշխարհագրութեան զերաբերեալ մասնաւոր նիւթերու վրայ ճառեցին, պնդելով մանաւանդ անոր կարեւորութեան վրայ իբրեւ կրթական գործի։ Նախագահը գանգատեցաւ թէ Անգլիոյ մէջ պէտք եղածին պէս կարեւորութիւն տրուած չէ այս ուսման, Անգլ. Համալսարանք աշխարհագրութիւնը պատմութեան, ատեղագիտութեան, չափագիտութեան եւն. մաս կը նկատեն՝ ըստ պարագային, և չեն ճանչնար մասնաւոր գիտութիւն աշխարհագրութիւն անուանով։ Ուստի, նախագահը խորհուրդ կուտայ որ աշխարհագիրներն իրենք կազմակերպեն աշխարհագրական ուսմանց ծրագիր մը, և պատրաստեն քաջավարժ հրահանգիչներ որոց ազդեցութիւնն զգալի ըլլայ երկրին մէջ, ինչպէս և վարժարաններու և հանրակրթարաններու մէջ։ Փարիզէ եկած ֆրանսացի պատգամաւոր Բրոֆ. Լըվասէօռ բացատրեց թէ աշխարհագրութեան տարերք ինչպէս պէտք է ուսուցուին, և նկարագրեց ինչ որ այս մասին եղած է արդէն ֆրանսական կրթարաններու և բարձրագոյն միջնակարգ կրթութեան լիսէներու մէջ։ Ֆրանսայի դիտնականէն կ'իմանանք թէ 1872 տարին բարենորոգման մեծ տարին եղած է աշխարհագրական ուսման համար։ Այն ժամանակէն ի վեր, աշխարհագրութիւնն այլ եւս չոր շարք մը չէ յատուկ անուններու, այլ աւելի ընդարձակօրէն և աւելի խելահասօրէն կուսումնասիրուի, և ուրիշ շատ մը առարկայներ ալ սովրեցնելու միջոց եղած է։ Աշխարհագրութիւնն ինքնին ուսմանց ամբողջ շրջան մ'է, կ'ըսէ Բրոֆ. Լըվասէօռ։ Սկսելով բնական աշխարհագրութենէ, կանցնի պատմական, քաղաքական ու վարչական աշխարհագրութեան, ու կը մտնէ տնտեսագիտական աշխարհագրութիւնն ալ, յորում կը պարունակին երկրագործութիւն, հանքեր, ճարտարութիւնք տարազգործութեան, հաղորդակցութեան միջոցներ, վաճառականութիւն և ազգագրութիւն կամ վիճակագրութիւն։ Միւնդէրի Արքայական Ակադեմիոյ Բրոֆէսոր Տքդ. Էմման այնքան մեծամտիչ չէ, և կը չտանուիլ ցուցնելով թէ աշխարհագրութեան ուսուցիչներ ինչպէս պէտք է պատրաստել, թէ աշխարհագրական ուսումն ինչպէս պէտք է ուսանել ամեն կարգի տղոց։ Բայց այս անձուկ սահմաններու մէջ ալ շատ գործ կը գտնէ։ Զափագիտական աշխարհագրութիւն, պարունակելով քարտեզագրութեան մեթոտներն, ինքնին բաւական կարծր կոր մ'է, և երբ անոր վրայ բարդենք ընդհանուր բնագիտական աշխարհագրութիւն, ընդհանուր ազգագրութիւն, նկարագրական աշխարհագրութիւն, պատմութիւն աշխարհագրութեան, գծագրութիւն, և վարժութիւն դաշտի մէջ դիտելու և ուրուագծելու, պէտք է խոստովանինք թէ աշխարհագրութիւնն, ինչպէս Բրոֆ. Լէմման կը հաստատեայ զայն, լիակատար իրաւունք ունի կրթական բարձր աստիճանի մը։

«Բայց Անգլիոյ մէջ ի՞նչ ըրած ենք աշխարհագրական գիտութեան համար։ Առ այս կը պատասխանեն Պ. Հերպերտըն և Պ. Մաքինտը իրենց կարդացած ճառերով։ Մեք աշխարհագրութիւնն իբրև ամեն բան պարունակող ուսում չենք ուսնդեր։ Բրոֆ. Լէմանի պահանջած ճիշդ և մեթոտաւոր ուսուցումը չունինք՝ մտքի, աչքի և ձեռքի մարզման համար։ Բայց այս մասին սկզբնաւորութիւն մ'ըրած ենք, եթէ ոչ մեր համալսարաններու կամ միջնակարգ վարժարաններու, գոնէ մեր նախակրթարաններու մէջ։ Պ. Մաքինտը կ'ըսէ թէ աշխարհագրութեան մէջ նախակրթութեան մասին Անգլիա Ֆրանսայի և Գերմանիոյ վիճակէն է, թէ նոյն ուղղութեամբ մեր նախակրթական ուսուցիչք իրենց ձեռքէն եկածը կ'ընեն՝ առանց ստացած ըլլալու աշխարհագրութեան մասին այն լիակատար վարժութիւնն որոյ պէտքը ցոյց կը տրուի։ Արդիւնքն այս եղաւ որ միջնակարգի մշակներն, արհեստաւորներն և ազատակի բանուորները քիչ շատ գաղափար ունին աշխարհագրութեան վրայ, զի նախակրթարանէ անցած են, ընկերական գիրքի մէջ անոնցմէ վեր գտնուողներ նոյնքան խնամքով ուսած չեն աշխարհագրութիւն, և կամ անոնցմէ պակաս բան գիտեն, կամ ապրիէն անդիէն ինքնօրինութեամբ սորված են ինչ որ գիտեն։ Մեր ներկայացուցիչք այսպէս Աշխարհագրական Համաժողովոյն առջև խիստ երեւոյթ մը կ'առնուն։ Բայց երբ եղածէն կ'անցնին ըլլալիքին, աւելի քաջալերական է երեւոյթ։ Պ. Մաքինտը կը յուսայ որ Արքայական Աշխարհագրական Ընկերութիւնն առաջնակարգ դեր պիտի ստանձնէ, և գաւառային խորհուրդը և անհատք պէտք եղած դրամը պիտի ընձեռեն։ Երբ Լոնտոն վերջապէս ունենայ ուսուցանող Համալսարան մը, (յարդ ունեցածն է քնիչ Համալսարան մը,) անկէ ետ պիտի պահանջուի վերէն զարկ մը տալ աշխարհագրութեան մեթոտաւոր ուսուցման։ Առաջին գործը պիտի ըլլայ աշխարհագրութեան մասնագէտ ուսուցիչներ պատրաստել, և անոնց միջոցաւ նոր ոգի մտցնել մեր Համալսարաններու և վարժարաններու մէջ։ Պ. Մաքինտը կը յուսայ որ 8—10 տարիէն լաւ յառաջդիմութիւն կրնայ ըլլալ և օրին մէկն Օքսֆորդի Համալսարանը կունայ գառնալ մեծ դպրոց մը պատմական աշխարհագրութեան, և Բէմբրիճի Համալսարանը՝ գիտական աշխարհագրութեան։

«Ապագայի մասին չենք վհատիր։ Արդէն բարեխառնապէս ի վազուց անցուցած ենք այն շրջանն ուր ա խարհագրութիւնը մեր վարժարանց մէջ անուանց չոր ցուցակ մ'էր լոկ և բեռ մը յիշողութեան վրայ։ Տքդ. Արնոլտ, անուանի բարեկարգիչն կրթական մեթոտներու Անգլիոյ մէջ, առաջին քայլն առնուլ տուաւ այս մասին։ Ինչպէս իւր դասերով և իւր գրուածներով կ'ուսուցէր, պատմութեան օգնականն էաշխարհագրութիւնը։ Տքդ. Արնոլտ ցոյց տուաւ այն ազդեցութիւն զոր երկրի մը աշխարհագրական հանգամանքներն ունին բնակիչներուն բնաւորութեան ու զարգացման վրայ։ Թէ ինչպէս հայցով ժողովուրդներ, լերանց շղթայներով իրարմէ զատուած, դիւրաւ չեն ձուլուիր այդ պատճառաւ լոկ։ Թէ ինչպէս առեւտրական դիրութիւնը, և հաղորդակցութիւնը զրս վաճառականութիւնն յառաջ կը բերէ, կը ձեւափոխեն արուեստներն ու ճարտարութիւններն, և թէ ինչպէս աշխարհագրական դիրքը կարեւոր տարր մ'է քաղաքական դերիշխանութեան կամ անկանութեան։ Տքդ. Արնոլտի այս վարդապետութիւն, որով պատմութեան և աշխարհագրութեան նշանակութիւնը նոր ոյժով մը տպաւորեց անգլ. մտաց մէջ, արդէն իսկ արդիւնաւոր եղաւ մեր կրթական մեթոտներու վրայ, և հիմ գիտութեան առաջին շուքը չոր ոսկերներու վրայ իյնալով և զանոնք ոգեւորելով այսքան մեծ գործ կրցաւ կատարել, ո՞րչափ աւելին կրնանք սպասել աւելի ընդարձակ, աւելի ճիւղուն և աւելի մեթոտաւոր ազդեցութենէն զոր այն նոր իմաստով աշխարհագրութեան ուսումն յառաջ կրնայ բերել։ Մեք մեր մասին շատ բան կրնանք սովրիլ Աշխարհագրական Համաժողովէն։ Իրմէ մասնագէտներու գումարում մեծ պաշտօն ունի կատարելու մեր մէջ, և ցոյց կուտայ վերջին սահմանն ուր ցարդ հասած է աշխարհագրական գիտութիւնն։ Արդէն անոնց ծառայութիւն մ'ըրաւ՝ կարեւոր անձնաւորութիւններու բերնէն հռչակելով մեր կրթական մէկ մեծ թերին, և անոր բարձման համար ալ նպատակայարմար թեղադրութիւններ ընելով։»

Անգլիացիք արտասովոր կարգադրութիւններ ըրին արժանաւորապէս մեծարելու ի Լոնտոն առաջին անգամ գումարուած Աշխարհագրական Համաժողովոյն քանի մը հազար անդամներն, որոց մէջ թէեւ մեծամասնութիւնն անգլիացի է, բայց դարձեալ հազարէ աւելի օտար պատուիրակներ եկած են Լոնտոն աշխարհի ամեն կողմերէն։ Ամեն տեսակ դուարձութիւններ ու խրախճանութիւններ կազմակերպուած են անոնց համար, որոց բարի գալուստ մաղթելու հաճելի պաշտօնը կատարից Եորքի դուքսն, որ այս տեսակ ընկերական արարողութեանց մէջ հետզհետէ կը յաջողէ իւր հօր՝ Կալլէսի իշխանին։ Լոնտոն և ուրիշ քաղաքներ ու մարմիններ մեծ հայկերդիթներ ու պտոյտներ պատրաստած են Համաժողովոյ անդամներուն համար։ որք օրը քանի մը ժամ պիտի աշխատին, և մնացեալ ժամանակը պիտի յատկացնեն Անգլիոյ ամեն կողմերն աչքէ անցուցնելու, և տեղւոյն վրայ աշխարհագրութեան գործնական դաս մը առնելու յօդուտ իրենց և իրենց աշակերտաց։ զի մեծամասնութիւնը դասատուներէ կը բաղկանայ։

* * *

Աշխարհագրական Համաժողովոյն անցեալ Բշ.ի գումարման մէջ, Արջային և Հակարջային Բեւեռներու խուզարկութեան ու զննութեան խնդիրն յոյժ չսիեկան առարկայ մ'եղաւ վիճաբանութեան։ Համաստուրկցի Տքդ. Նէօյմայրը կարդաց գրուած մը «Հակարջային կողմանց Գիտական Երկրաչափութիւնն» վրայ, պնդելով թէ ամեն ազգաց աշակցութեամբ պէտք է յառաջ տարուի այս գործ, յատուկ նուէր պատրաստելով և այն կողմ զրկելով ձեռնհաս մասնագէտներով։ Ցանձնախումբ մը կազմուեցաւ այս մասին գործնական առաջարկներ բերելու համաձայնողներն։ Արջային Բեւեռին վրայ ալ զրուածներ կարդացուեցան, որոց մէջ նշանաւոր էր Պ. Ս. Անտրէի կարդացածն, որով օդապարիկի միջոցաւ Հիւսիսային Բեւեռ հասնելու իւր ծանօթ ծրագիրը կը բացատրէր։ Թէև ուրիշ առեւնաբաններ պնդեցին թէ ըլլալիք բան չէ, բայց Պ. Անտրէ ուժով պաշտպանեց իւր իսկութիւն, զոր գործադրելու միջոցները կը հայթայթէ այժմ։

Քաղաքական կացութիւն

ՖՐԱՆՍԱ. — Դաւառային ընտրութեանց ամենէն ուշագրաւ երեւոյթն եղաւ ընկերվարականներուն ջախջախումն։ Անգլիոյ մէջ Ազատականներուն կրած պարտութիւնը բան մը չէ՝ Ֆրանսայի մէջ ընկերվարականներուն կրած պարտութեան քով։ Ընկերվարական կուսակցապետք Ժօռէս և Միլեան խոշոր խոշոր ջարդած էին ընտրութիւններէն առաջ թէ գաւառային ընտրութեանց մէջ պիտի փճացնեն հանրապետականներն, յառաջիկային կերպարանափոխ ընելու համար Մեբակոյան ալ, որպ անդամք կ'ընտրուին գաւառային ժողովներէն։ Այս մեծախօսութեանց արդիւնքն այն եղաւ որ 1,443 ընտրութիւնք կատարեցան և միայն 12 ընկերվարականք ընտրեցան։ Ամենէն աւելի գործաւորական կեդրոններու մէջ, ընկերվարական կուսակցութեան պատկանող քաղաքապետներ չկրցան ընտրուիլ, և ասանց դէմ հանրապետական չափաւորներ ընտրեցան։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՆԱՍՏԱՆ. — Ռուս կառավարութիւնն որոշեր է զի օրթոդոքս եկեղեցականներու պատգամաւորութիւնէն զատ, ռուս սպայներու խումբ մ'ալ զրկուի Հայաստան՝ Մեհելիք թագաւորին գօրքերը մարդելու։

ՌՈՒՍ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ որոշեր է սերպիական 4% նոր արժէթուղթեր առնուլ ի փոխարէն Սերպիոյ պարքին Ռուսիոյ։

ՃԱՌՈՆ. — Ռուս լրագրոյ խօսքին նայելով, Ճաբոն իւր բանակն ու նաւատորմն իրօք պատերազմական վիճակի մէջ կը դնէ Նորէն։ Բէրուի կառավարութիւնէն գնուած երկու սրընթաց մարտանաւերը Ճաբոն հասան։ Ճաբոնցի նաւաստիներ պիտի զրկուին Անգլիա, Ճաբոն բերելու համար երեք զրահապատներ, ամեն մին 12,000 թոնս տարողութեամբ, որք ապսպրած են անգլ. գործարաններու։ Թէպէտ հնտախտը բաւական կոտորած կ'ընէ, բայց ժողովուրդը պատերազմասէր տրամադրութիւն կը ցուցնէ։ Ի Ֆորմոզա, չինացի ապստամբները խստիւ կ'ընդդիմանան Ճաբոնական իշխանութեան հաստատման։ Սեւ դրօշակներն, Հարաւային Չինու նահանգապետներուն աջակցութեամբ, զէնք և ռազմամթերք կը ղրկեն Ֆորմոզայի ապստամբներուն։ Ճաբոնցիք կայսերական պահակազօրքն եւս Ֆորմոզա ղրկեցին։

ՄԱՍԱԿԱՍՔԱՐի մայրաքաղաքէն առթիւ կը ծանուցուի յուլիս 11 թուով թէ Հովա կառավարութիւնը գաղտնապէս հաղորդութիւն կը խնդրէ Ֆրանսացիներէն, բայց ամբոխին գգուչանալուն համար, մայրաքաղաքին շուրջը զօրք կը ժողվէ։ Իբր թէ Ֆրանսացիներուն դէմ դնելու նպատակաւ։ Կղզեցիք Եւրոպացիներէն վրէժ առնելու խօսք կ'ընեն։ Մանաւանդ Անգլիացիներուն դէմ կատղած են. զի կը կարծեն հղեր թէ Անգլիա զիրենք պիտի պաշպանէր, որովհետեւ անգլ. լրագիրք Մատակասքարցիներուն թեր կ'ելնէին և հիմակ Անգլիա բան մը չըներ ի պաշպանութիւն Մատակասքարցիներուն։ Մայրաքաղաքին մէջ բնակող անգլ. հիւպատոսն իւր մօտ կանչեց բոլոր անգլիացի բնակիչներն և յորդորեց խմբովին ծովեզերք իջնելու։ Հովա քարոզիչ մը վրդեց զրգռել Հովա զօրքերն իրենց քանակեցողն մէջ՝ Անգլիացիները ջարդելու։

ՍԱՍՏԻԿ ՏԱՒՌ ըրաւ անցեալ չորթնաւ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ մէջ, մանաւանդ ի Վիեննա և Պերլին։ Շատեր արեւագարկէ մեռան կամ հիւանդացան։ Գերմանիոյ մէջ թէև բուռն փոթորիկներ եղան և կարկուտ և անձրեւ տեղացին, բայց տաքը չէր իջած ըստ վերջին հեռագրաց։

ԺԱՆՆ ՏԱՐԴԻ մէկ նոր արձանին բացումը կատարեցաւ անցեալ կիրակի ի Բոնդ-Ամոտսն։ Անդրիագործն է Իւլէսի տարանդաւոր և մեծահարուստ Դքսուհին, Պուլանժէի նախկին պաշտպանն, որուն համար երեք միլիոն ֆր. ծախք ըրած էր որ յաջողի Պուլանժէութիւնն։ Այն բախտախնդրութեան ի դերեւ ելնելէ ի վեր, Դքսուհին կ'երեւի թէ ինքզինք մխիթարած էր գեղարուեստով։ Բայց իւր չինած արձան չընդունուեցաւ Փարիզի վերջին նկարահանդէսին, ըստ ոմանց որովհետեւ քննիչները չէին հաւատար թէ նոյն ինքն Դքսուհին չինած ըլլար զայն, և ըստ այլոց, զի կը նախանձէին իրենց դասակարգին մէջ չգտնուող մէկու մը որ արձան կը չինէ լոկ իբրև արուեստասէր։

ԸՆԵՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԵՏՔԸ. — Կրաֆէթ տաւեշտանկար մը հրատարակած է, յորում Լորտ Սալիսպըրի կ'երեւի բարձր տեղ մը եւլած, ուստից հեռագրով մը վար կը նայի հարցնելով՝ «Ո՞ւր մնաց տիկին» (Պ. Կլատսդոն կամ Ռոզպերի)։ — Ուրիշ զաւեշտանկարով մը կը ցուցնէ Ռոզպերի և Սալիսպըրի, որք կը մրցին քով քովի դրուած երկու սանդուխներէ վեր ելնելով։ Օրուան ընարական արդիւնքին համեմատ, սանդուխին վրայ ասիճանաբար վեր կ'ելնէին երկու կողմերն։ Ի վերջ պայքարին, Լորտ Սալիսպըրի կը ներկայանայ իւր սանդուխին գլուխն հասած և հանգիստ նստած՝ յաղթական դրօշն ի ձեռին, մինչ միւս սանդուխին վարի ասիճաններուն վրայ մնացած է (152 ոտք վար իւր յաղթական մրցակցէն) Լորտ Ռոզպերի, որ թաշկինակով իւր քրտնաթոր ճակատը կը սրբէ։

Պ. ՃՈՆ ՄՈՐԼԻ ի Նիւքասլ իւր պարտութենէն ի վեր քաշուած է հրապարակէն։ Մի քանի օրէ ի վեր Հարոլդի դղեակը կը գտնուի Պ. Կլատսդոնի հետ։ Ֆրանսացի բանաստեղծին խօսքով. «երկոքին այս մեծամեծ աւերակներ գիրար կը մխիթարեն»։

Պ. ԿԷՐԼԻԹ, երբեմն ընդհանուր հիւպատոս, գերման կառավարութեան կողմէ կոչուր նշանակուեցաւ Լոնտոնի դիտանատան՝ իբրեւ երկրագործական մասնագէտ, Գերմանիոյ հաղորդիչ ամեն նորութիւն և ամեն չահեկան երեւոյթ որ կը վերաբերի անգլ. երկրագործութեան, դաւառաբուծութեան և գիւղատնտեսութեան։

Պ. ԲԸՐԳԶԷՆ, Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդականն, երեքշաբթի իրիկուն երեկոյթ մը տուաւ ի պատիւ Աշխարհագրական Ընկերութեան օտարազգի պատգամաւորներուն։

ԱՐԿԱՅԱՆ ԴՈՒԽՔՈՒՆ, 80էն դէպի 90 տարեկոյ փոշելից պողոտային վրայ գրէթէ կէս ճամբան առած մարդ, բայց իւր Հայանոյ սկզբնական բարձրաւանդակներուն գրաւոր կաղնիներուն պէս կորովի կազմուածի տէր քաջաքաշէտ, անցեալ երեքշաբթի երրորդ անգամ ըլլալով պատկեցաւ, այս անգամ ընդ Օր. Մաք Նէյլի, Բիբրն քաղաքին առաջնորդարանին մէջ, ի ձեռն Բիբրնի եպիսկոպոսին, որ հարսին հօրեղբօրորդին է։ Ներկայ էին Արկայլի Դքսին որդին Լորնի մարքիզն և իւր կին, որ Վեհ. Վիքտորիա Թագուհւոյն դուստրն է։ Ն. Վեհափառութիւն թանկագին ընծայներ, ընդ որս Բաշխիրի շալ մը նուիրած է հարսին, զոր շատ կը սիրէ. զի տարիներով իւր պատուական սենեկապանուհին եղած է։ Դքսին որդին Լորտ Բոլին Բէմպրլի մօտերս մեռած ըլլալուն պատճառաւ, հարսնիքը շատ պարզ եղաւ, և հրաւիրեալք քիչաւոր էին։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԻԶԼ, 2 Օգոստ. — Օգոստոս 5ին (այսօր) Ֆրանսա-Եղոգէթ կայսրն և Ռումանիոյ Թագաւորը պիտի տեսակցին. Կարոլ թագաւոր յատկապէս այս նպատակաւ իշլ պիտի գայ. միջազգային քաղաքականութեան տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի սոյն տեսակցութեան։

ՀԱՄԲՈՒՐԿ, 3. — Վիլհելմ կայսր վաղը պիտի մեկնի Անգլիա երթալու համար. պիտի դառնայ օգոստ. 15ին։

ՓԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Հունգարիոյ նախարարապետ Պառոն Պանֆի Փեդերսպուրգ հասաւ. մի քանի օր պիտի կենայ հոս։

— Նովոսէ և ռուսական ուրիշ թերթեր չերմապէս խաղաղասիրական յօդուածներ կը հրատարակեն։ Կ'ըսեն թէ ռուսական քաղաքականութիւնը կը ձգտի խաղաղութեամբ կարգադրել ամեն անհամաձայնութիւն, և Ֆրանսայի ընծայուած աջակցութիւնն ոչ մէկու դէմ գրգռում է։

ՓԱՐԻԶ. — Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոդո հաղորդեց Փարիզի իտալական դեսպան Պ. Թորնիելլիի թէ չէր կրնար իրեն յանձնել Պ. Սանիոռոն, որ այսօր ազատ պիտի արձակուի։ (Պ. Սանիոռօ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան նախկին պաշտօնատար է։ Պ. Բաւարիի մասնակցարած է մէկ մասն այն նիւթերու որով արմատական երեսփոխանն իւր ամբաստանութիւններն արձակեց ընդդէմ Պ. Բրիսպիի։ Սանիոռօ Ֆրանսա ապաստան էր. և իտալեան կառավարութիւնը կը պահանջէր որ իրեն յանձնուի։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը դիտել տուած է թէ Պ. Սանիոռոյի վերադրեալ յանցանքը ճշդիւ հասարակ յանցանք մը չէ, և քաղաքական կրնայ նկատուիլ։)

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Կոլուեռոմբի այսօր Իշլէն Աւստ պիտի երթայ տեսակցիլ կամ Գերմանիոյ նախարարապետ իշխան Հոհենլոէի հետ։ Անցեալ օր չէին կրցած տեսակցիլ իշխանին որսի դացած ըլլալուն պատճառաւ։

ՀՌՈՄ. — Կէս պաշտօնական զեկուցում մը կը հերքէ թէ Իտալիոյ և Անգլիոյ միջեւ կանոնաւոր դաշնագիր մը տորագրուած ըլլայ հպատակական գործերու համար։ Բայց երկու կառավարութիւնները կատարելապէս համաձայնած են խնդրոյն կարգադրութեան համար։

ԼՈՆՏՈՆ. — Յետ երկու նիստերու խորհրդակցութեան, նախարարութիւնն որոշեց թող տալ որ ազատական Պ. Կըլի վերընտրուի տանտապետ նոր Երեսփոխանոյ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՆ. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկուն Գուզկունճուք գնաց, ուր հիւրընկալուեցաւ Շերպէթճեանց ծովեզերեայ բնակարանը և այսօր Պատրիարքարան կը վերադառնայ։

Տ. Կիրակոս եպիսկոպոս, որ Մկրտիչ Կաթողիկոսի մահէն ի վեր կաթողիկոսական փոխանորդութեան պաշտօն կը վարէ, հեռագիր մը ուղղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ըսած է թէ Կիլիկիոյ ամբողջ ժողովուրդը լրագրաց մէջ կարդացած ըլլալով որ գիտաւորութիւն կայ Կիլիկիոյ Նորընտիր Կաթողիկոս Ամեն. Տ. Գրիգորիս Արքեպսկոպոսի օծումը Կ. Պոլսոյ մէջ կատարել, խնդրած է Ս. Պատրիարքէն որ Կաթողիկոսին օծումը Սիսի մէջ կատարուի և միանգամայն Նորընտիր Կաթողիկոսը չուտով ճամբայ ելնէ իր տեղն, ուր բոլոր ժողովուրդն անձկութեամբ կ'ըսպասէ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն անմիջապէս հեռագրով պատասխանեց թէ Նորընտիր Կաթողիկոսին օծումը Սիսի մէջ տեղի պիտի ունենայ, որուն համար պէտք է որ ժողովուրդն սպասով ըլլայ և թէ Ն. Սրբազնութիւն քիչ օրէն ճամբայ կելլէ Կ. Պոլսէն։

Առանձին, Մալաթիաէն, Ա.ինթապէն, Մարաշէն, Հաճընէն և Կիլիկիոյ միւս բոլոր թեմերէն հեռագրեր հասած են ի Պատրիարքարան, որք կը յայտարարեն թէ այդ տեղերու ժողովուրդը Ամեն. Տ. Գրիգորիս Սրբազանէ զատ ուրիշ կաթողիկոս չեն ուզեր ճանչնալ և չեն ճանչնար։

Երէկ առաւօտ, յետ ժամերգութեան, տեղի ունեցաւ Սամաթիոյ Մանկապարտէզի քնութիւնն ու հանդէսը Վարդուհեան վարժարանի մեծ սրահին մէջ որ նեղ կուգար թաղեցոց բազմութեան։ Ժամը 3էն մինչեւ 5½ իրարու յաջորդող զուարճալի և միանգամայն հրահանգիչ խաղեր, շարժուումներ, երգեր ու պարեր, ընդմիջելով հարցաքննութիւններով, գեղեցիկ ամբողջութիւն մը կը կազմէին, այնպէս որ ծնողք կը ցաւէին որ հոգաբարձութիւնը վիրջին պահուն կեսառ կէս զեղած էր հանդէսին ծրագիրը՝ ուզելով խնայել մանկանց ինչպէս նաեւ ներկայից օրուան տաբութեան պարտաւորիչ հարկին տակ։ Ցաւարտ քառերին, զոր այնչափ աշխուժիւ ու ճշդութեամբ պարեցին կարմրուկ երախայք, նուէրներու բաշխումն սկսաւ ու վերջացաւ անկուն ուրախութեան մէջ։ Մեծ շնորհակալութիւն Գալուստ էֆ. Մէչտուճեանի որ ինչպէս անցեալ տարի՝ այս տարի եւս ազնուօրէն յանձն առած էր դաշնակահարութիւնը, զոր կատարեց ի մեծ գոհունակութիւն ներկայից։ Նոյնպէս շնորհակալութիւն Հայկ էֆ. Գալշընճեանի, որ ճարտարապէս կ'ընկերանար դաշնակահարութեան իր ջութակովը։ Գեղեցիկ դաշնակ մը հոգաբարձութեան տրամադրութեան ներքեւ դրած էր դաշնակարարդար (աքօռտէօն) Մեսրոպ էֆ. Ֆասուլեանճեան։

ՀԻՆԳԻՆ ՀՈՒՐՔՆԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Մուսուլի նահանգին Տէֆթէրտար անուանեցաւ Գրիգորիսէի նախորդ հաշուակալ Իպրահիմ Հագգը էֆենտի։

Կիւմիւլճինէի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ նոյն դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ճէմալ պէյ, որուն յաջորդեց Ճիսրը Էրկէնէի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Հիտայէթ էֆէնտի։

Սէյանիկի առեւտրական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Էտիրնէի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Բէֆիթ պէյ, որուն յաջորդեց Այտընի նահանգին նախնական դատարանին նոտար և Իրաւագիտական վարժարանին նախկին շրջանաւարտ Մուսթաֆա Նաիլ պէյ։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սեւ Ծովի ռուսական նաւատորմին հրամանատար Պ. Բարիթովի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ զինուորական վարժարանին ներքին Միրիվա Այի Ռիզա փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ բժշկական վարժարանին արտաքին արտասանութեան ուսուցիչ գնդապետ Ճեմիլ պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բոէմի Լիսոնէ դրամատան երկրորդ տնօրէն Պ. Ֆէլիքս Բասէկիի, որ նոյն դրամատան Պարչելոնայի ճիւղին տնօրէն կարգուած է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — Յուլիս 22 թուականաւ Բաթր. Մեծ-Նալարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Երզրումի, Վանայ, Պէրութի, Պիթլիսի, Տիարպէքիրի, Հալէպի, Սըվասի, Խարբերդի, Ատանայի, Էնկիւրիի, և Տրապիզոնի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ԱՀՄԵՏ ՐԷՖԻԳ ՊԷՅ. — Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ահմէտ Բէֆիգ պէյ, ապաքինած է։ Ն. Վեհափառութիւն շաբաթ օրը կայս. պարտ երթալով հիւանդութեան միջոցին իւրն նկատմամբ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց և յետոյ պաշտօնատեղին գնաց։

ՀՌՈՄի օսմանեան դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, անցեալ չորեքշաբթի օր Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Պանի ներկայացեր է և Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Քաթալանի կոմսին մահուանը առթիւ, յանուն Վեհ. Սուլթանին ցաւակցութիւն յայտներ է։ Նախարարը շնորհակալութիւն յայտներ է թէ՝ Ն. Վեհափառութեան և թէ օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ եղած ցաւակցական արտայայտութեանց համար։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկօրտաթօ մեւնոյն պաշտօնին կոչուած ըլլալով ի Լոնտոն, անոր յաջորդին համար զանազան զրոյցներ կան։ Կը յիշուին խորհրդարանի նախագահ Պ. Ալէքսանդր Զաիմիի, արքայական պալատան տնօրէն Պ. Բաբարիկօբուլօսի, արտաքին ու ծովային գործոց նախկին նախարար Պ. Թէօթօքիի և երեսփոխան Պ. Էմմանուէլ Բարոնի։

Ուրիշ տեղեկութեան մը նայելով Պ. Մավրոկօրտաթօ պիտի մնայ կ. Պոլսոյ դեսպանութեան մէջ և կամ թէ Լոնտոն պիտի երթայ Ցունաստանի պարատէրիրուն հետ բանակցելու և յետոյ կ. Պոլիս պիտի դառնայ, որով իրեն տեղ ուրիշ մը չպիտի կարգուի։

ԻՄԻՍԿԻՏԱՐԻ ՈՃԻՐԸ. — Շաբաթէն կիրակի լուսնալու գիշերը ժամ 7ին ոճիր մը գործուեցաւ Իսկիւտարի Պէյլէրպէյու պարտէզին մէջ։

Գիշերը պարտէզին թատրոնին մէջ Մնակեան էֆէնտիի խումբը կը ներկայացնէր «Լրբուժի Դաշը» թատերգութիւնը, խաղը աւարտած էր և հանդիսականք գուրս կելլէին, որոց մէջ կար Մամբրէ (նախկին վարդապետ) կամ Ալիքսան էֆէնտի, որ իր տունը կերթար։ երբ պարտէզին այն դրան մօտ հասաւ, որ Պապաճան փողոցը կելլէ, անծանօթ անձ մը ըբվոլիր մը պարպեց վրան և Մամբրէ էֆէնտի վիրաւորուեցաւ՝ գնդակին կողակներուն մէջը մխուելովը։ Երկրորդ հարուած մ'ալ պարպուեցաւ և վիրաւորեցաւ Ղալաթիոյ մաքսատան բարտուղարներէն Էտիպ պէյ, որ նոյն պահուն Մամբրէ էֆէնտիի քովն կանգնէր։ Էտիպ պէյ ալ կռնակէն վիրաւորուեցաւ։

Թատրոնէն ելնող ոյր, կին ու տղայ, որոց թիւն հարիւրէ աւելի էր, հրաշէկն պայթիւնն խանգարելով, անուղղի մատնուեցան և վիրաւորներու ոտնակոխ ընելու ասոնցմէն սկսան նոր ետ փախչիլ։ ոճրին կիզիչն, որ պարտէզին խիտ առխուռնուած խոսերուն մէջ պահուելով հրաշէնը պարպած էր, խառնաշփոթութենէն զուարճանալով փախաւ։

Տեղւոյն ոստիկանապետ Իսմայիլ էֆէնտի անմիջապէս ոճրին վայրը փութաց և կիզիչները ձերբակալելու համար հարկ եղած հրահանգներ տալով բազմաթիւ ոստիկաններ ղրկեց ամեն կողմ։ Վիրաւորեալ Մամբրէ էֆէնտի իր տունը տարուեցաւ, որ մօտ էր։ Վիճակը ծանր է, որովհետեւ վերքը երիկամունքին վրայ կը գտնուի։ արդէն մարմնոյն մէկ կողմն ալ անդամալուծուեր է։ Միւս վիրաւորեալը էտիպ պէյ, տարուեցաւ այն տունն, ուր իբրեւ հիւր կը գտնուէր։ Զինուորական բժիշկ հարիւրապետ Յակոբ էֆէնտի Տէօքմէճեան կոչուելով անմիջապէս հարկ եղած դարմաններ ըրաւ, սակայն երկուքին ալ կեանքը վտանգի մէջ է։

Թ. Հաքէքմէ կըսէ թէ արձակուած գնդակին միակ նշանակէտը Մամբրէ էֆէնտին էր։

Երէկ

ՊԷՐԼԻՆԷՆ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ասաֆ պէյ մեռեր է։

ՊՕՐՍԱՅԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ.—Իշխամ կիմանայ թէ ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է բարեփոխել Ղալաթիոյ Պորսային կանոնագիրը։ Այդ բարեփոխում պիտի վերաբերի թէ՛ խաղացողներուն և թէ Պորսային մէջ ընդունուած ու չընդունուած թուղթերու գործառնութեանց աւելի կանոնաւորութեանը։

ՄԵՏԱՔՍ.—Պրուսայի մետաքսի պաշտօնեայներէն մին առաջարկած է որ մետաքսի տուրքը խողակէն առնուի, որով հասոյթի առատութիւն մեր պիտի բերուի. սակայն այդ առաջարկ մերժուած է, որովհետեւ եթէ արդի դրութիւնը փոխուի, մաքսանենգութիւնն աւելնալով հասոյթը բոլորովին պիտի վնասուի։

ՈՓԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԵԱՑ տուրքին կանոնադիրը բարեփոխելու համար Հանրային Պարտուց վարչութիւնը ծրագիր մը պատրաստած է, որ կը քննուի յատուկ յանձնաժողովի մը կողմէ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան մայիս ամսուան հասոյթը պակաս եղած է, ինչպէս որ էր անցեալ տարուան նոյն ամսուն մէջ։

ՀՐԷԻՑ Բարունապետի Տեղակալ Մոիզ Լէվի էֆէնտիի կինը՝ Տիկին Լունա, որ ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, շաբաթ իրիկուն մեռաւ 62 տարեկան։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը, հրանգ ուղղելով ամեն կողմ, ծանուցած է որ մաքսային պաշտօնէի մը համար եթէ հաստատուի որ զրամական նուէր (պաքշիշ) առած է պաշտօնէն պիտի հանուի այլ եւս չգործածուելու պայմանաւ. ադիկց զատ օրինական տրամադրութիւնք ալ ի գործ պիտի դրուին։

ԹՐԱՄՈՒԵՑԻՑ ընկերութիւնը մեզ կաղզրէ յուլիս ամսոյ (Ն. Տ.) հաշուեցոյցն, ուրկից կ'երեւի թէ իր երեք գծերու ընդհանուր հասոյթն եղած է 686,453 դրուշ ոսկեղրամ, հետեւեալ բաժանումներով։

Պէյլեթաչի գիծ՝ 184,327.50 դրուշ, Պոլսոյ գիծ՝ 182,362.25 և Շիլլիի գիծ՝ 319,799.25 դրուշ։

Նախորդ երեք տարիներու միեւնոյն ամսուան հասոյթն եղած է՝ 1892ին՝ 617.424.50 դրուշ, 1893ին՝ 610,708.50 և 1894ին՝ 593,858,50։

Ներկայ տարւոյ յուլիս ամսոյ հասոյթը հետեւեալ յաւելումներն ունեցած է նախորդ երեք տարիներու միեւնոյն ամսուան հասոյթին վրայ. 1892ինէն՝ 69,028 դրուշ աւելի, 1893ինէն՝ 75,744 և 1894ինէն՝ 92,594 դրուշ աւելի։

ՔՈՂԵՐԱՆ Ի ԴԱՒԱՌՍ.—Յուլիս 19էն 20, Առալիայի մէջ քաղերաչ դէպք չէ պատահած։ Յուլիս 21ին մարդ մը հիւանդացած է կասկածելի նշաններով։

—Գենեայի Նիկոլ գաւառին Եահեալը անուն տեղը յուլիս 18ին, առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Հալէպի քաղաքին մէջ յուլիս 20էն 21, տասնըութ դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն հինգ մահ։ Յուլիս 21էն 22, տասնըվեց դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն վեց մահ։

—Խարբերդի Հիւսնիմանսուր գաւառակին մէջ յուլիս 21էն 22, տասներկու դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն տասներկու մահ։

—Առանայի մէջ յուլիս 21էն 22, դէպք ու մահ չէ պատահած։ Բասրայի մէջ յուլիս 19էն 20, առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

ԱՐԻՖ ՓԱՇԱ.—Կայս. Թիկնապահ Ֆէրիզ Արիֆ փաշա, որ կայս. կառավարութիւնը նիրկայացուցած էր Ֆիլի հանդէսներուն, շաբաթ օրը իսլամլէ չոգնելով մայրաքաղաքս դարձաւ իր հետեւորդ պաշտօնէից հետ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.— Հանրօգուտ չինութեանց նախաբարութիւնը հարկ եղած արտօնութիւնը տուած է՝ Պէրութ-Դամասկոսի երկաթուղւոյ գծին բացումը կատարելու համար։

—Սիրքէճիէն մինչեւ Մաքրիգիւղ չինուելիք երկաթուղւոյ երկրորդ գծին համար Հանրօգուտ չինութեանց նախաբարութեան կողմէ կատարուած իսրկրգակցութիւնք ու քննութիւնք աւարտելու վրայ են։

—Հարաւային Ռուսիոյ քարիւղի և հանքածուխի ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Հանրի Վայներ «Սօսէթէ Սիոէէն» անուն ընկերութիւն մը կազմած է՝ Դամասկոսէն սկսելով մինչեւ Հալէպ ու Պիրէճիք չինուելիք երկաթուղւոյն համար, որ Համսէն ալ պիտի անցնի։ Այդ ընկերութիւն մէկ միլիոն ֆրանք դրամագլուխ ունի, երկու հազար բաժինէ բաղկացեալ։ Իւրաքանչիւրը հինգ հարիւրական ֆրանքի։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Յուլիս 15էն 21, մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ հետեւեալ թուով մահեր պատահած են.

	Այր	Կին	Գումար
Իսլամ	70	82	152
Քրիստոնեայ	59	50	109
Հրեայ	11	9	20
	140	141	281

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Անցեալ իրիկուն Պոլսոյ մաքսատան առջեւ անգլիական երկու չոգենաւեր իրարու զարնուելով, թեթեւ կերպով վնասուեցան։

ՍԻՆՕՊԻ հրկիզեալներուն կողմէ կառուցուելիք չէնքերուն յատուկ ատաղձները աղտ պիտի մնան մաքսի և անտառի տուրքէ։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ քարափանց ընկերութեան տիրացու Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ կողմը քարափներ չինուելէն՝ մօտը գտնուած չէնքերէ մէկ քանին վնասուած են և թէ յառաջիկային եթէ այդ պատճառաւ և է վնաս պատահի, ընկերութիւնը պատասխանատու պիտի մնայ, գրած է Հանրօգուտ չինութեանց նախաբարութեան առ այդ հարկ եղածն ի գործ դնել։

ԹԷՆՂԷՐԻՒ ԲԷՅԻՆ տնօրէն Պ. տը Զօլկէպ գործէ քաշուած ու Ֆրանսա ուղեւորած բլլալով, անոր յաջորդած է առաջին քարտուղար Տէօվլէթ էֆէնտի։

ՏԷՐՈՍԻ ջուրի ընկերութեան ընդհանուր ժողովը վաւերացուցած է նոյն ընկերութեան տարեկան հաշուեցոյցը։ Որոշուած է հարիւր ֆրանքնոց իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի համար տարեկան 11½ ֆր. շահաբաժին տալ։ Այդ հաշուեցոյցի մէկ օրինակը մատուցուած է Հանրօգուտ չինութեանց նախաբարութեան։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնն որոշած է զեղչել Գարթալի ու Բէյտիքի և կամուրջին միջեւ կատարուած երթեւեկութեանց գիները։ Յետ այսորիկ այդ տեղերու համար երթ ու դարձի տոմսերը պիտի տրուին վեց դրուշի, որով ուղեւորք երկուքական դրուշի շահ մը պիտի ունենան։

ՕԴԵՐԸ.— Իզմիրի մէջ մայրաքաղաքէս աւելի տաք կ'ընէ. ջերմաչափը մինչեւ 38° բարձրացած է։

ԲՕԼԻԿՕՆ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Քեաղրտխանէի մէջ կառուցուածին նման յարմար ուրիշ վայրի մը մէջ ալ բոլիկոն մը կառուցուի։ Այդ չէնք զինուց փոքձերու յատուկ է։

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ ԴՈՂ ՄԸ. — Մաքսային պահապան պաշտօնեայք շաբաթ օրը մարդ մը ձերբակալեցին, որ առանց մաքսատուէն անցնելու չուգենալ կերթար և որ կասկածելի երեւոյթ մը ունէր։ Վրան խուզարկուելով Բուլգէրի երկաթուղեայ տարբ պարտատոմսեր գտնուեցան և մարդը նոյն պահուն բաւական յուզուեցաւ. ասոր վրայ մաքսատուն տարուեցաւ, ուր հարցաքննուեցաւ և խոստովանեցաւ թէ դրամարկղի գող մ'էր եղեր անուն։ Ասկից առաջ մէկ քանի ընկերներով ի Պալըք-Բազար լուսայափոխ Քօսիի Մանեաի դրամարկղը կոտրելով 650 ոսկի, 3000 Մէճիտիէ եւ երկաթուղւոյ պարտաթուղթեր գողցած էր և անկից ի վեր կը փնտռուէր։ Վրան գտնուած պարտաթուղթերը այդ լուսայափոխին ցոյց տրուեցան, որ թիւերը ստուգեց և հաստատուեցաւ թէ գողցուածներէն էին։ Եանի, երբ մաքսատունէն կը հանուէր ոստիկանութեան յանձնուելու համար, փախչիլ փորձեց, սակայն մաքսատան բռնակիրներէն Խաչօ ետեւէն վազելով բռնեց. նոյն միջոցին խեղճ բռնակիրին գլուխը պատին զարնուելով երեսէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Ոստիկանք հարցաքննեցին Եանին, որ ըսաւ թէ մէկուկէս տարի չափ այդ լուսայափոխին քով հաւաքիչ եղած էր, թէ դրամարկղին բանալիները երբեմն իր քով մնալով, անոնց նմանը չնուած էր և թէ իր երկու ընկերներուն հետ կատարած էր այդ գողութիւնը։ Ոստիկանութիւնն այժմ կը փնտռէ անոր այդ ընկերները։

ԱՐԿԱԾՔ. — Շաբաթ գիշեր Սիրքէճիի առջեւ ծով մտնող Սթէֆանի անուն 22 տարեկան գինետան սպասաւոր մը լողալ չգիտնալով խղդուեցաւ։

—Էյուպի առջեւ ալ Մուսթաֆա անուն 16 տարեկան կոյր տղայ մը խղդուեցաւ ծովու մէջ լոգանալու պահուն։

—Ուրբաթ օրը Եէտիգուլէի առջեւ Հիւսէյին անուն հեծելազօրք մը, որ լոգանալու համար ծովը մտած էր, լողալ չգիտնալուն համար խղդուեցաւ։

—Երէկ, Ալէքօ, Խրիսթօ ու Անէաթի անուն անձերն, որք գինով էին, ձի հեծած Պալըք Բազարէն անցնելու առեւնին Հիւսէյին անուն մարդ մը տապալեցին, որ վիրաւորուեցաւ։

—Անցեալ օր, Ղալաթիոյ Բէրշէմպէ Բազար մտիկ մայրապան Ակվէտ չավուշ 150 օխանոց շիմէնթօ տակառ մը սայլին մէջ դնելու պահուն, տակառը վար ինկաւ և աջ ոտքը վիրաւորուեցաւ։

ՍՂՈՒ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Անատոլուի երկաթուղեայ ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ թիւ 29 փաքը արագութեամբ առժամեայ բացառիկ ակայցոյցին Ա. յաւելուածը (1894 դեկտ. 28ին հրատարակուած) որ կը գործադրուէր ցորենի, գարիի, վարակի, եղիպտացոնների, կորեկի, հաճարի, բրինձի, առաքումներուն համար՝ լեցուն վագոնով կատարուած, պիտի գադրի գործադրութեան դրուելէ երբ Աֆիոն—Քարահիսարի երկրորդ բաժինը պիտի շահագործուի։

Այս բացուէն սկսեալ ուրիշ Ա. յաւելուած մը (1895 օգոստոս 1ին հրատարակուած) գործադրութեան պիտի դրուի նոյն փոխադրութեանց համար այն բոլոր կայարաններէն՝ որք կը գտնուին ընդմէջ Էսկիշէհիր և Աֆիոն-զարահիսարի՝ դէպ ի Իզմիր, Տիրինճէ և Հայտար—Փաշա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար այս սակայցոյցի գիներուն ու պայմաններու մասին, դիմել կամուրջի կիրէն, յիշեալ կայարանները, և ընկերութեան առեւտրական ճիւղն ի Հայտար-Փաշա. կը ծախսուի մէկ օրինակը քառասուն փարայի։

Հայտար—Փաշա 95 օգոստոս 1

Տնօրէնութիւն

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Առեւտրական հրապարակը դարձեալ անհաստատ էր վերջացող շաբաթուն մէջ։

Ցորենի գանձանն տեսակներու ժամանումնք և վաճառումնք սկսեալ եղան։ 2000 քիլէ կարծր ցորեն հասաւ և ծախուեցաւ 24-25 փարայէն օխան՝ Բուտէլիի ու Էսքիշէհիրի տեսակները։ 2000 քիլէ կակուղ հասաւ և ծախուեցաւ 12-13½ դրուշէն քիլէն։ Կերբա և Ագիմա ցորեն ոչ հասաւ և ոչ վաճառուեցաւ. կ'արժէ քիլէն 12-12½ դրուշ։ Նոյնպէս Եգիպտացոյրենը, վարակն ու հաճարը, որոց գիներն են 20-20½, 17 և 15½ փարա օխան։ 4800 օխա գարի ծախուեցաւ 8¼-8½ դրուշէն քիլէն։

Ալիւրներէն հասան 5000 պարկ իպրայիլ, 1500 Օտեսա, 1200 Մարսիլիա և 600 Վառնա, ասոնցմէ 5000ը ծախուեցաւ ընկալեալ գիներով։

Գործ չկար լուբիաի, սիսեռի, բակլայի, կանեփի, խաշխաշի և կորեկի վրայ. որոց գիներն են հարիւր օխան 100-130 դրուշ և 48-52, 22 22½, 46-47, 55-56 և 40 փարա օխան։ 500 պարկ սուսամ ծախուեցաւ՝ տեղական սպառման համար՝ օխան 78 փարայէն։ 3500 պարկ կտաւատ՝ արտածման համար՝ 45 45½ փարայէն օխան։

Արտածելի նիւթերէն 30,000 օխա էսկիշէհրի բուրդ ծախուեցաւ 5.12 դրուշէն օխան։ 80 հակ Ատանայի բամբակ 4 62½ դրուշէն։ 600 հակ Թիֆթիկ 28 29 դրուշէն օխան, ընտիր տեսակները։ 60 պարկ գաղի խեժ ծախուեցաւ, Գայսէրի. Էնկիւրի. Նոթիւռէլ. օխան 14¼-17⅓ դրուշէն օխան։ 14 պարկ աֆիոն, որուն 2ը՝ Ամասիա, նոր հունձք, 115էն և 12, կէյվէ, Պիլէճիք, նոր հունձք, 102 դրուշէն օխան։ 135 պարկ դեղին ճէհրի ծախուեցաւ, որուն 57ը՝ Գայսէրի, Էնկիւրի 100 110էն և 78ը՝ Զօրում, հին հունձք, 47-52 փարայէն օխան։

Ալքորներէն հասաւ 44 տակառ Ուլատֆքա և 10 տակառ Խրտաբֆքա, որք ծախուեցան 40-41½ ու 42½-43 օխան մէկ օսմանեան ոսկւոյ։

Գալով գաղթաբերքերուն, 450 պարկ խահուէ հասաւ և ծախուեցաւ 11.50էն 13.50 օսմանեան ոսկւոյ իւրաքանչիւր հարիւր օխան։ 4000 պարկ Թրիէպոլէի չաքար ծախուեցաւ, որուն 3000ը վիրջացող չաքարուն հասած էր. գիներն էին 88էն 92 դրուշ, ըստ տեսակին և մարքային։ 350 պարկ ռուսական չաքար հասաւ և վաճառուեցաւ 81 դրուշի։

Ռակէնի բրինձ չհասաւ. պատրաստ գտնուածներէն 700 պարկ ծախուեցաւ 88 դրուշի։ Եգիպտականէն 1000 պարկ հասնելով ծախուեցաւ 60-80 դրուշի։ Ճարտարական բրինձ ու Ռիզոն ոչ հասաւ և ոչ վաճառուեցաւ։

Նոյնպէս մամի համար։ Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան. կ'արժէ իւրաքանչիւր սնտուկը 22 22½ դրուշ ոսկեղրամ։

ՄՇԱԿԱԿԱՆ

ՀՈՒՆՏ ԵՒ ՑԱՆՑ

Երկրագործական լրագիրները իրենց ընթերցողներուն մասնաւոր ուշադրութիւնը կ'ընծայեն նոր գործիք մը, Ժէրմոտաա—Ժէրմինոպէօա Օալէանէ, ցանքերն ու հունտերը փոքրելու համար. ինչպէս, արմտիք, ցորեն, վարսակ, վիկն, մարգագետնի հունտ, բանջարեղէնի և ծաղիկներուն, անտառներու հունտ ևն։

Ասիկա հանճարեղ գործիք մըն է, պարզ և գործնական, անգնահատելի և անկարծիք ամեն անձի համար որ կուզէ լրջօրէն գիտակ ըլլալ հունձքի հունտերուն բուսական կարողութեան։ Մշակը, պարտիզպանը, այգեգործը և հունտի վաճառականը այս կերպով կրնան ապահովապէս գործածել։ Գնել կամ վաճառել լաւ քաղոց մը։ Այս գործիքով չուտ և պարզօրէն, առանց ծախքի, առանց ժամանակի կորստեան կը հասկցուի փոքրի ենթարկուած հունտերուն ծլղղական կարողութիւնը։

Կը բացակայ ափսէէ մը որուն մէջ փոքր ճամբաներ ձգուած են փոքրուելիք հունտերուն համար. խուփ մը, որ համապատասխան ճամբաներ ունի, կը յարմարի ափսէին և ամբողջութիւնը թեթեւապէս թրջուած է ջրալից հնձանի մը մէջ։ Գործիքին բոլոր հգտականութիւնը կը կայանայ կաւային մասնաւոր բաղադրութեան մէջ որով կազմուած են ափսէն ու կափարիչը, բաղադրութիւն մը զանազան նախնական նիւթեր պարունակող, որոց խոնաւաչափութիւնը կ'ապահովէ կանոնաւոր ու կատարեալ գործողութիւն մը։ Անհրաժեշտ խոնաւութիւնը, օդն ու տաքութիւնը՝ ծլղղութեան գործը առաջ բերելու համար, կանոնաւոր ու յարատեւ կերպով ձեռք կը բերուին, առնուազն 12° բարեխառնութեամբ մը. աւելի բարձր բարեխառնութեամբ մը՝ աւելի ծլարձակում մը կը ստացուի։

Երեւոյթը կը կատարուի բնապէս։ Հունտերը, գործիքին մէջ դրուելովիրենց ծլղղական կարողութիւնն հասկցուելու համար, կը գտնուին նոյն վիճակին մէջ իբր թէ լաւ պարարտուած դեռնի մը վրայ ցանուած ըլլային, պէտք եղածին չափ աղբուած և վայելէին կլիմայական բոլոր նպաստաւոր տրամադրութիւնները. հունտերուն բուսական սաղմը կաճի, կ'աշատի պատեանին ու գինը կը պաշտպանէր և վերջապէս ինքն իրեն կը բաւէ իր անուղղի իր մատաղ արմատն առնելուն։ Ցլարձակութեան արուեստն է ասիկա։

Բնութեան և հունտերուն զանազանութեան հաւասար, փոքրին արդիւնքը երկուքէն մինչեւ հինգ օրուան մէջ առաջ կուգայ։

Ժէրմոտաա—Ժէրմինոպէօա Օալէանէն մէկ հարուածով կը ջնջէ մինչեւ այսօր ծանօթ բոլոր հին գրութիւնները։ Այդ հունձքերը, վնասուած կամ հինցած հունտեր, որք չեն կրնար ծլլել, երեւան կը հանուին։ Այսպէս կարելի է հասկնալ յաջող հունձքերուն յարաբերական համեմատութիւնը։

Այս գիւտ կոչուած է անգնահատելի ծառայութիւններ մատուցանել մշակութեան և վաճառականութեան, մանաւանդ որ իր հաւատ գինը ամեն քաղաքներու մատչելի կ'ընէ դայն։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

—Ինդրեմ, չիսակն ըսէք, գիտէք որ ես եմ իր միակ ժառանգորդը։

Բիթիկը.—Կատարեալ մարդ մ'էք, այնպէս չէ՞, ամեն բան կրնամ ըսել ձեզ։

—Այո՛, ամեն բան։

—Ուրեմն, քաջութի՛ւն... Ութ օրէն ձեր հօրեղբայրը ոտքի կ'ելլէ։

Երկու ամուսիններու միջեւ.

Տիկինը.—Տեսնենք ի՞նչ է այն անակնկալը զոր տոնախմբութեանս առթիւ կը պատրաստես ինձ։

Պարոնը.—Անակնկա՞լը... անակնկալն այն է որ բան մը չպիտի տամ քեզ այս տարի։

Գարեջրատան մը առջեւ, երկու բարեկամ.

—Բան սուս կրնա՞ս տալ ինձ բարի գործի մը համար։

—Ի՞նչ բարի գործի...

—Դարեկոյր մը խմելու համար։

Պատկերհանի մը աշխատանոցին մէջ.

—Գեղեցիկ, սքանչելի է ձեր գիւղանկարը, միայն թէ բարեկամներս կ'ինդրադրեն որ պատկերէ չեմ հանկնար։ Տ. Զ.

Վակրտան

ՂԱԼԱԹԻԱ, յուլիս 24 5 Օգոստ. 1895

Անուանման եւ Վճարման	Բանալ	Անուանարժէքներ	Ընթացիկ Գիներ	
100	1831	Ֆնս.Սէրիա B 1%	65	—
100		» » B 1%	14	20
100		» » C	30	10
100		» » D զոցուած	28	10
400		» » D բացուած	28	11
100		» » D միջոցէ	28	07
100	1870	Բուլ.եկեղ. զոցուած	14	3/4
ֆր. 500		Բուլ.եկեղ. բացուած	144	3/4
Անվ. Վճր.		Բուլ.եկեղ. միջոցէ	143	3/4
20 10	1890	Օտեսայի 4%	104	—
22 11	1869	Բրլտի ժէն. Ամ.	11	12
10 5	1872	Ասս. Ամ. որ Շ. է Վ.	6	30
140 140	1878	Լաւրիոնի	52	—
500 300	1889	Անատոլուի (Բժմ. Ամ.)	605	—
500 500		Սրկայեանի (Պրամ. Ամ.)	315	—
20 8	1832	Թրանսիլ (Բժմ. Ամ.)	10	92
500 500		Թրանսիլ (Պրամ. Ամ.)	499	—
500 200	1883	Խմ. Ռէժի	21	20
1.40 1.40	1892	Խմ. Միկարէթ 6%	3	15
11 5½	1893	Դամ. Ապահովութ. Ընկ.	7	55
500 500	1882	Ջրի Ընկ. Տէլբոս	152	—

ՄԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) Դի Վրոյ	Օ. Ա.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	—
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	—
Ռըբրոր	—	—
Կանիկի (Էէվալէսիկ)	—	40

ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ Վրայ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ա. 100 դրշ.էն	110	10
20 Ֆրանքոց	87	12
20 Մարքոնց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիսիկ	51	20
Ռուպի Հոլոնդական	8	47
Մէճիտիէ	108	12
Մանը արծաթ	103	—
Մէկիպիր	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Մակարանի	6	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՈՅ		
Լոնտոն 3 ամիս Լիր.	109	15
Փարիզ » Ֆր.	23	05
Վիեննա 3 օրուան Ֆիորինս.	11	05
Պերլին չէք Մարք.	18	55

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԷ

ՓԱՐԻԶ 3 Օգոստոս		
Ֆոնսոլիտ Դամ. B Կոնսկ. Ֆր.	44	45
» » C »	28	30
D (Բացուած) »	26	12
D (Զոցուած) »	26	07
Բուլգարի երկաթուղի »	116	75
Բրիսրիդ »	492	50
Մարսային Պարտատոմսեր »	513	50
Սանայէ »	480	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	495	—
Պանք Օթոման (անուանական) »	716	50
Ռանտ Ֆրանսական 3% »	102	32
» » 4½% »	107	93
» Իտալական »	8	75
Քրէտի Լիոնայ »	833	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդուան տ'Էսբանիոլ »	—	—
Մուէզի Բաժնեթուղթ »	3262	—
Եգիպտական Միացեալ »	525	25
Զէք Լոնտոնի վրայ »	25	250

ՎԻԵՆՆԱ 3 Օգոստոս		
Բուլգարի երկաթուղի Ֆիորին	78	30
Սամ. Ռէժի »	236	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	80
» Փարիզի »	48	15

ԼՈՆԴՈՆ 3 Օգոստոս		
Ֆոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.		
» » B »		
» » C »		
D (Բացուած) »		
D (Զոցուած) »		
Սամ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշխաւորեալ.)		
» » 1894 3½% (Եզպ. Հրկ.ով)		
Պանք Օթոման (Վճարեալ) »		
Այտրնի երկաթուղի »		
Միացեալ Եգիպտական »		
Առանձնաշնորհեալ »		
Անգլ. Բոնսոլիտ »		
Ռանտ Հելլենական 5% »		
» » 4% »		
Պուկար. Փոխառ. 6% »		
» » Նոր 6% »		
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		

ՊԵՐԼԻՆ 3 Օգոստոս		
Սամ. Փոխառութիւն 1883ի Մարք	99	30
Բուլգարի երկաթուղի »	139	12
Անատոլուի երկաթ. 1/4 Պրոնդ. »	95	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	405
» Փարիզի » 3 ամիս	80	80
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	—	—

Գոյ է ոսկի պատմաւոր.

ՏՈՔԹՈՐ Պ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱՒԱՐՁ ԵՒ ՎԷՐԲՈՅԺ

Այս անգամ իւ կիւսարէն Գասը գիւղ Բէրիէզ Թաբլա ը հիւ 16 տուրը փոխադրուած ըլլալով հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս բէ վերջը եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ։

Մասնաւորապէս չդայն եւ ծննդական գործարանայ հիւանդութիւններն, նաեւ վերջերս «օֆիթէատ Տոր» Ռուի կողմանէ հնարուած Սէռոմով որ մարդս արիւնի կերպով պատրաստ կը զրանուի տղայ ի ներքսմ կ (գուշ պղպտի) հիւանդութիւնը կը դարմանուին։

Նարաթ օրն ը լես սէկ վերջը ծրի, երկուշաբթի եկ հինգշաբթի օրերն կէս օրէ առաջ էրէն գիւղ Խոտիկեան եւ Մաքսեան էֆէնտիներու գեղարարները կը գտնուի։ Մնացեալ օրերն կէս օրէ առաջ Իւսկի տար Իսմաիլ Սիմեօր Սեթի եւ Գուլուսեան էֆէնտիի գեղարարներն գտնուելով ուր երեքշաբթի օրերն իրեն դիմող հիւանդներն ծրի կը դարմանէ։ 345 13—40

Օ Զ'ՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ

ՄԵԼԲՈՒՆ, ՄԵԼԲՈՒՆԻ ԵՒ ՔՆԵԼԲՈՒՆԻ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Միշկիւլի ճշմարիտ տոպրակի Ջէրը Դիմ 7½ 19. Պալաթա, Օսմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, յատկաւոր գին, ապրանքները կը դրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։

Վճա մանց դիւ ուն ինն 333

Ա.ԿՆԱԲՈՑԺ

ՀՆԴԻԿ ՆԷՎԱՊ ԱԼԻ ԽԱՆ

Նշանաւոր ակնաբոյժ հնդիկ Նէվապ Ալի Խան երկար ատեն յաջողութեամբ ի գործ դրած է այդ արուեստը։ Սամսի ու օսմանեան ուրիշ զաւառներու մէջ գտնուած եւ մանաւանդ Գուշ ատաի մէջ քանի՛ ինց տարուան կոյրի մը աչքերը բացած է։ Նէվապ Ալի խան այս անգամ մայրաքաղաքս եկած եւ ասատաուած է Ղալաթիոյ աշտարակին հանդէպ՝ անկինը գտնուած քարուկիր տան երրորդ յարկը, ուր ամեն օր ժամ 1էն 8, կընդունի հիւանդները. յորեքշաբթի օրերը ժամ 1էն 5։ Ծրի կը դարմանէ։ 364 6—30

A LA SORBONNE DE PARIS

ԿԱԶԱՑԻՆ ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԴՈՐԹԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՔԱՐԱՍՕԼԱՆ ՓՈՂՈՑ, 17

Պ. Լ. Շօր, տէրն այս գործարանին, պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ այսուհետեւ կազային ըմպելիները իր գործարանին մէջ պիտի պատրաստուին զուտած ջուրով, գերմանացի հռչակաւոր բրոֆէսորին դրութեան համեմատ։ Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի օգուտ քաղել այս նորութենէն։

Լ. Շօր կազէօզները կը գտնուին ի Բերա-Բալատ, Արքանոիտ Ֆաֆէ, ի Բաթիսրա Ֆրանսէզ, Բարրի քով եւ այլ։ Տուն ալ կը դրկուի։ 320 16 26

THE

LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ ԱՆԳԼԻԱ

1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,510,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդգրկէ հրդեհի ամեն տեսակ կայուածներու վրայ, թէ բարաչէն և թէ փայտաչէն, կահերու և ապրանքներուն վրայ։

Հնդկ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և ԸՆԿ. Ղալաթիա, Բիւլիւք Թիւնէլ խան, Թիւ 1

ՄԴՈՒ ՄՕՌԵՒ ՁԱՆՈ ՕՇԱՌԱԿ

Գըլաղզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայր Սգող եւ Պոռնն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքոյս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն վարձքդրդն եւ այն բժշկոյ որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այսպարզեմ որ մեր Մօրիս ծնան իւրն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաս խնամելով եւ մարտելով, կը համապատասխանել այն յատկութեանց զոր ամառաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ըսկսած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատանուութեան մէջ։ ՏՐ Ս. Ա. ՄԱԼՐՈՅԵԱՆ Փ. ՇԱ Բժիշկ Վեր. Սուլթանին

ՏՈՔԹ. Գ. ՅԵՐԻԹՅԻ

այս անգամ իւր ընակութիւնը Մազրիգիւղ, Մուհամէտպէյի փողոց (ի կէտէ Ճատաէ) Թիւ 35 տունն հաստատած ըլլալով, հիւանդ կ'ընդունի նի ամեն օր ժամ 7—10 (Ն. Ա.) իւր ընակարանին մէջ։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ, յորեքշաբթի օրերը ծրի։ 3.7 1—20

ՏՈՔԹՈՐ ՎԱՐԴԱՔԱՐ

Հիւանդ կ'ը դտնի ամեն օր ժամը 8 էն 10, իւր տունը, Բեա ա Թիւյուբ Բաշմակ քարու Թիւ 2։ Ամեն առաւօտ կայցելի Գուսմ-գափու Զարիֆեան դեղարանը։ Ներեքշաբթի օրերը ծրի։ Թիւ 324 23—30

ԻԼԱՆ

ԽԱՋԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅ ՇԱՀԱՆԷ

Խաղինէի Խասսայ շահանէճէ ալընաճաղ լահմ վէ միլիէֆլերրուտիր իլէ գահվէ վէ Իսկիլիզ բիրինճի վէ միլիէնէվի էլեմինս քէրեսմէնին միւնագասարնա պաչլանըլաճաղընտան թալիպ օլանլարը լուգար վէ չարշանպիհ կիւնլէրի Խաղինէի միւչար

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փասուց համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեկնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴԱՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՖԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԱՆՑ

ԱԲԻՕԼԻՆ ՇԱՊՈԹՕԻ
APIOLINE de CHAPOTEAUT
(Աբիոլին հա՝ շապոթոյ)

Աբիոլինը ամենէն հզօր դաշտանաբեր դեղն է և ամենէն աւելի գնահատուած բժիշկներէն։ Առաջ կը բերէ և կը կանոնաւորէ դաշտանը, յապաղումները կը դադրեցնէ, ինչպէս նաև գլխացաւերը, ջղային դրգռումը, ցաւերն ու խիթերը որք ամապլիսուն կը պատճառին և կիներու առոյգութիւնը կը խանգարեն։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղատուները 12

ՏՐՔ. Ս. ԽՈՒԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1832 — ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ — Հաստատեալ 1852
Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քավչուէ լիտի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի աղամանդ և մետաղով լիցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ խոտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

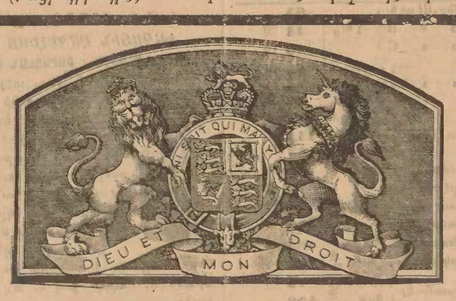

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՈՆՏԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ.
ԱՄԵՆ ՏԵՂ, ԿԷ ՓԱՍՈՒԻ

340

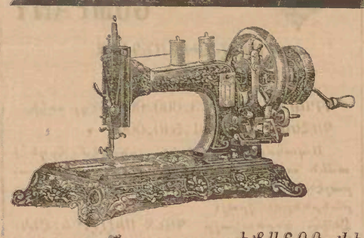
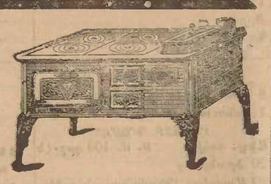
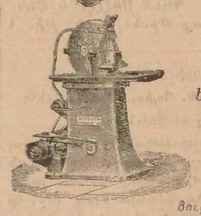
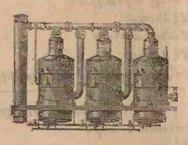

ԷՖՍԲՕՌ ՎԷՌՊԱՆՑ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԲԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
ԱՐՏԱԵՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական տարատարագործութեան այլ նիւթերուն Նալսպիա, Բէր էմպ Բազոր եւ Մէհրէմի փողոց, Թիմարէթ խան [նա՝ կին կեդրոնատեղիէն]

Մեծ մեքը զանազան մեր նաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարբիլով շարժող մեքենայք, որոց սին շարժման կը գրուի եթէ յանձնորդն ուզէ։ Պարզ քարեղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 դիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայ կը գտնուին նաեւ ճաքարակներ, ծակող մեքենաներ, բեռան բացող մեքենաներ, երկաթեղէն եւ Ճանճարաբարտ Թիմեղաձաներ, Ինեղագործութեան, գարնանանեան, հոսդարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրի սնուներ, հերկագործական մեքենաներ, շաղան, գերմանական երկաթէ գերանիներ, ասֆալտ, խաչձղանաւոր քարտոն, խոնաեոցի անօթ, կազի լամբարներ, ճեմիշի և գմբեթ, պիսիրլեդ, կարի մեքենայ, եւն.եւն.

Մասնաճիւղ
ԱՔԼՆԻ, Սոփոլէս փողոց, 11 (նախկին Գոր. Աքէնի)

Նեղրոնեներ
ԵԼԱՆԿ, Թուիրանի Աղայ, Գիրէնոն, Բիլուտոն փող.

Գործակալութիւնք
ՍԵԼՄԱՆ Կ. ՄԵՐՈՒՆ ԻԶՄԻՐ | ՊԷՐՈՒԹ ՀԱԼԷՊ | ՊԱՍՏԱ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ԵԼՅԱ

Զրգիւ, Զանդ, Բաղրաս, Բալամագա, Նիրա, Վոլ, Ալեքսանդրիա, Դանիր։ 360

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՌՈՒՆՑ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթևեռկութիւնք

Կ. 24,5 Օթէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դ. 25,6 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դ. 26,7 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դ. 26,7 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆուտ, առաւօտեան ժամը 11ին։
Շ. 27,8 Օթէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 28,9 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Յուլիս 25,6, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գլխաւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Գէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաւառ շրջեցնելն։ 263

ԱՌՈՒՆՑ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ
ԵՐԷԼ-ԷՅԼՈ-ԲԷՅԼ ԱՆԳԼԻՈՅ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Ի ՕԹԷՍՍԱՅ ԴԷՊ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլորինիս	1600	Բալիոմ	3200
Անճելս	3000	Կարիէս	5500	Բաէտէր	1700
Աբօլիս	5500	Գիրանս	2200	ԲրաՆս	1500
Արկս	2300	Կօզս	1800	Բօլս	1000
Արիասպս	3000	Կրօնս	2200	Բուիդս	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Բիալս	4400
Գօրտինս	2200	Հիտալիս	3000	Բինալտս	3200
Գրանս	2000	Հինտու	7000	Բօլս	3000
Գրիֆիալս	8800	Համպէր	1200	Բուէտ	3500
Դէյրս	2600	Այանս	5000	Բուգարիս	3500
Դարիբաս	2500	Հիլնս	2300	Գալէրնս	4000
Դամէս	2100	Հիլաս	2000	Ամանդիակս	8200
Դազս	2000	Քօլրինս	4200	Մարֆս	2000
Դօմս	2700	Քօմնս	2200	Միլիմս	2000
Զիքակս	5000	Լէս	2000	Սօրէնտս	4300
Դիս	5500	Լէբանէս	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գօլբրատս	3400	Լիվօրնս	3000	Թուրքաս	1200
Տիլս	2500	Մալմս	1500	Թրլիտս	2800
Տօրինս	2500	Մարէնկս	4300	Թրրքիտս	900
Տուրս	1800	Մարգէլլս	6500	Ուրպինս	5000
Տրաքս	2100	Միլս	2000	Զօլեռուրնս	5000
Էանդնամս	2800	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտոբրատս	3000	Նէրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքտրս	3200	Նրլանտս	3000	Տիթիպանրնս	200
Տլանս	2600	Ոթէլլս	5000	Ազրմս	200
Թալրան	800	Օգրանս	4500	Զէրս	1 0
Թիտս	700	Ոդրս	2000	Մօսրինս	1.0

Էմիրը Մանաբ 8000 Բիրմրդն Մանաբ 8000
Լարդրն Մանաբ 8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կրնծայուի՝

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՐՏՈ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Թիւլիւք Մէյլէթ
Խան, Ղալաթիա

332

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, Պօրթսմութ, Մէնչէսթրանդ
Ի Սաութ Ամփթընի Բառնդ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Լամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբէթիս	2400
Թէյպոր	3000	Օսայրիս	2250
Բնանորուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօնիս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՍՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՇԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
330 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերպուլ

ՏՈՒԹԻ. Բ. ԵԱԴՐՕԲՈՒԼՕ, ակնաբուժ, որ Աթէնքի ակնաբուժական հիւանդանոցին քլինիքին մէջ ծառայած է իբրեւ օգնական, որ հայերէն կը խօսի և որ ապա երկարօրէն ուսումնասիրած է աչքի հիւանդութիւնները Բարլիզի, Լոնտոնի, Հայտելբերգի և Վիեննայի ակնաբուժական քլինիկներուն մէջ, մերձենապէս եկաւ հաստատուեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ։

Ակնաբուժական խորհրդակցութիւնք և գործողութիւնք ամեն օր, կէս օրէն ետք ժամը 1էն 4, Թէփէ-Պաշի, օթեղ Ռուսիային դէմը, Թիւ 1։

Ամեն առաւօտ կէս օրէն առաջ ժամ 10—12 հիւանդ կը նայի Բերքալիատէս դեղարանն Ղալաթիա, Բարաքէօյի հրապարակ։

Ադրեսները ձրիաբար կը դրամանուին։
24—39

ՊԱԶԱՐ ՌԻԻՍ
Այնէնդր Իլիաս և Ընկ.
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մասնաւորապէս կը գտնուին՝

Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զորցած, ոսած և համեմուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Ոլրլիկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Համեմուած վարուռգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւիթ—Անուշեղէն—Թէյ։

Մեծ պեռպէրեռ-ռիւն պահանջոյ ուսիլիա Վլատկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք

Ոլոր գինի

Մանր.—Պազար Ռիւսը չարաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։
210

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	10,028,000
Ֆարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բ. Դիւներ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀԲԱՐԷ
ԴԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆՏԸՐԴՃԸԼՍԸ, ԹԻՒ 166
ԴՈՒԲՐԱՆԼԸՂ ՖՐՈՒՆԻՆ ԴԻՄԱՑ

Մէհրաբէ տունը կը ծանուցանէ արդի հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ եղանակի բազմաթիւ նիւթեր ընդունած է։

Մէհրաբէ տունը կարեւորութիւն չտալով փայլուն ծանուցումներու, կը փնտրէ միայն արդի հասարակը թնդէն որ իր վաճառատունն այցելէն՝ զիներուն յափազանց ամենաթեանը հանդուցելու համար։ Աւանիկ բանի մը նիւթերուն զիները։

1 Կտաւէ սփռոց 6 հոգիի հարմար	դրշ. 7 1/2
1 Գունաւոր » 6 » »	» 12 1/2
6 Գոտէ անմեռոց մեղանի »	» 12 1/2
12 » » Աչքի »	» 10
5 » սրբիչներ կամ Քրիշ Քօուէլա »	12 1/2
12 Կտաւէ Քաշկինակ էրիկ մարդու	դրշ. 10
12 » » կանանց	» 12 1/2
4 Մէտաքսէ Քաշկինակ, գիւլուռ կամ ճաքոն, ներքակ կամ գունաւոր	» 12 1/2
6 Թշկնկ. ունդիկ մետաքսէ բանուած	» 12 1/2
1 Էրիկ մարդու շապիկ կտաւէ օձիքով	դրշ. 12 1/2
1 Շապիկ կանանց մեռքով բանուած	» 12 1/2
2 Ֆլանելաս ֆանէլա պանց եւ կնց.	» 12 1/2
1 Ֆա էլա կրկին կու Օրով, տարբեր Ֆակէրի դրուագեմբ	» 12 1/2
3 Ներքակ փոքր շապ. կտաւէ օձիքով	դրշ. 12 1/2
6 Զոյգ գնաւոր գուլպա Ֆիտէքսս	» 12 1/2
3 » գունաւոր կամ գնաւոր գուլպա	» 12 1/2
1 Ժամացոյց կամ զարթուցակ ամերիկեան դրուագեմբ	» 12 1/2
1 Շիշ օ տը բօլոնը Ժէլ եղարբ	» 12 1/2

Անկի զատ զանազան անուշահոտութիւնք, սեղանների ծածկոց, Ֆիլտեր սէ ու մետաքսէ գուլպաներ, փողկապ եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ ժան գիներով։ 36—40

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքաղդրամ Բարիզի 1889ի Միջազգային Արուեստահանդիսին մէջ։

Գոհն տարուան յաջողութիւն յիտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, մԱֆրիկա եւ յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Ամվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելբուռնի և Պուռնէի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի ոսկեայ ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական տոնիկն ծանօթ պիտիդրն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր գեղեցկական դարմանական ճաքային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտ, ջղային ցաւն և մելancոլութիւնը։

Ա.ա ընդհակիր, բոլոր ծանօթ պիտիդրներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Շնչէն լեռոյ, տգեղ մարսողական է, կարիքի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սէլցի լրոյ և խառնէի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նաստակաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՏՄԻ և ՐԻԳԱՅԻՆ 2218

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԵՐԷԿ)
ՄԱՐԻՒ ՁԿԵՆ ՅԱՒԻՏ ԻՒՂ
Իբրեւ ուժ ջրավ և ոսկրավ
Գոհարաբեր Ուռուցք ՍԿՕՏԻ և ՊՕՌԻՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Պաթն չափ ախորժահամ է
Մարթ մեան հաւ հաւ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, էրգիոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտաութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճուղաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը մատուցուի գլխաւոր գեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԷԼ

ՔԻՆԻՆԻ ՀՆԱՐԻՔ

ԲԵԼԳԻԷԻ ՔԻՆԻՆԻՆ
ՔՈՒԻՆԻԻԼՆԵՐԸ
QUININE de PELLETIER

Բոլոր բժիշկներուն կողմէ ընդունուած իր ազդեցութեան համար ընդդէմ գլխացաւերու, ջղացաւերու, տենդերու, կաթուածի, յօդացաւի, մարմնոյ տկարութեան։ Մեծապէս ազդեցիկ են ընդդէմ ինֆլուէնցայի, կոկիի, կարբունքի, ցրտաութեան։ Մէկ քաշիլն աւելի ազդու քան գաւաթ մը քինքինա։

10, 20 և 100նոց սրուակներու։
Իւրաքանչիւր սրուակ կը կրէ ստորագրութիւնս։ Թիլդրդի
Կեդրոնատեղի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, 8
և գլխաւոր դեղատուներ։ 11

ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն ԲԱՖԻ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսելիայի և Պարսկական Ծոցի
Ամենաարագագոյն Բանակ

Ցկայսուսի չորեքնաբը Պաթում պիտի ու դեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասան և Տրապիզոն Օգոստ. 7ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. ե.)։

Մանդրելի չորեքնաբը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Օգոստ. 13ին (Ը. ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղղքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեցէք գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
331 Մոսմանէ փողոց Թ.108

ԿՈՒՆԱՐԴ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԻՆ
Ամէն ուրբաթ երեքշաբթի կ'ելնեն Լիվերպուլի և Ամերիկայի Դէպ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ուսկրիա	7718	Գանիտ	4531
Եդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարսիոն	2408
Ուրանիա	7268	Աղոս	2388
Բաւոնիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆարնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալթիրա	2144
Սինիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբրա	2143	Մորոքքո	1856
Քլտար	1876	Քամբանիա	12950
Նէրպուտի	1644	Լուքանիա	12950
Գապրանիա	4845		

Մօրօքքօ չորեքնաբը, նաւապետ Պարլօու, Լիվերբուլէն հւս պիտի հասնի ընդ. վաճառքով դէպի օգոստոս 10։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒՅ գործակատար
Thomas G. Joly
Ակիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 335

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ